

VII
A. 34222
g. 26

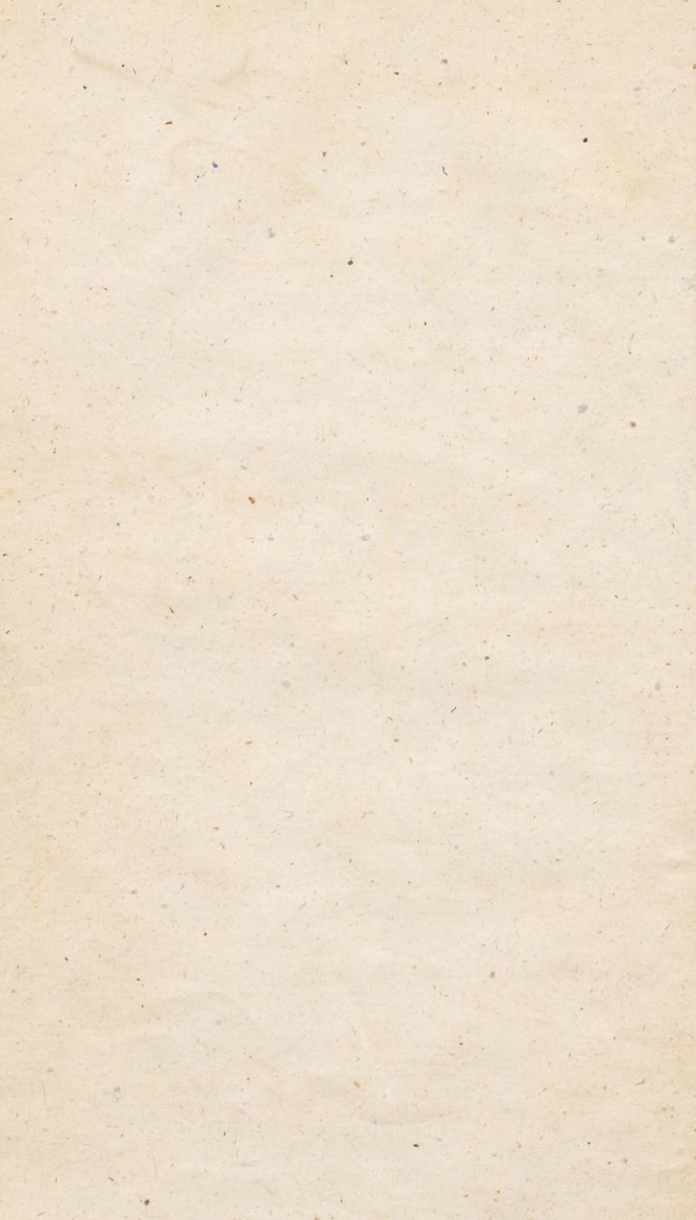

34222, VII, A, g,

~~Eng~~

52.8

~~553~~

Kerfhanfki katolfski

N A U K

s a

male fhóle na kmétih

v s é t

is vélíkiga katekisma

sapovédaniga

po z. k. Elstrajfshkih dershavah.

Veljá nesvésan 9 kr. C. M.

Svésan v' úfnjatim hèrbtu 12 kr. C. M.

N a D u n a j i,

V' salógi z. k. bukvárnize sa fhólske bukve,
per f. Ani v' Janesovih úlizah.

1843.

— 86 —

852

(N=030007449)

P è r v i d é l.

N a r

**ſploſhnéjſhí in nar imenitniſhi nauki
kerſhanſke katólfhke vére.**

S a p o p a d i k.

I. V' zhém de obfloi véra splòh, kònez in prid rasodéte vére.

II. Od kòd de se nauki rasodéte vére splòh dobívajo. Kratik sapopadik vére.

1. Vérini nauki.

a. Bòshje bitje, lastnósti i. t. d.

b. Poglavitni nauki od tréh bòshjih perfhón.

c. Od Kristusa postavljeni derpomózhki k' nashimu svelizhanju.

d. Od zhlovékoviga stanú.

2. Djanfki nauki.

a. Od dolshnóst,

b. Poglavitna régelza kerfhanfskih djanfskih naukov.

c. Kaj de je zhédnost.

d. Kaj de je pobóshnost ali brumnost.

III. Kakó de gré véro v' djanji fskasováti.

1. Kdó de v' djanji fskashe, de ima véro.

2. Kakó se po snótranje, in

3. Kakó se po sunanje véra fskashe.

4. Opómbe.

a. Od flushabnikov vére in duhóvnih pastirjov.

b. Od prave pobóshnosti ali ándohti.

I.

V' zhém de obštoji véra splòh. Kònez in prid rasodéte vére.

Véra obštoji v' tém, de Bogá sposnamo, in de vémo, kakó ga gré zhaštiti in moliti. Kònez rasodéte vére je zhašt bôshja. Prid, ki ga imajo ljudjé od vére, je njih vézhna in zhašna frézhna. Nihzhè ne dvómi (ali zvibla), de pravovérni krístjani po rasodéti véri vézhno frézhno doséshejo, in de to dosézhi véra sófébno pomaga; ne rasumé pa vsaki, de nam véra tudi zhašno frézhno pernašha. To se móra te-dej tukej pokasati. Tolashbe poln nauk od bôshje previdnosti, ktéra svét in vse pergódbé na njem vlada (ali visha) naš štorí sadovóljne s' svôjim štanam, kakoršhen koli si shé bódi. Bôshje sapóvedi perpomórejo k' zhašni frézhni mnógim zhlovéshkim drushbam splòh po pokórshíni, ktéro zhetèrta sapóved ne sapoveduje le otròkam do njih štaršhev, temúzh tudi podlòshnim do njih gospófk, ktére so pošávljene, de zhlovéshki drushbi k' frézhni perpomorejo in de jo ohranijo. Bôshje sapóvedi perpomorejo tudi k' frézhni vsakimu zhlovéku pošébej, kér nam várujejo in ohranijo vse tó, kar k' zhašni frézhni gré ali se ji pershtéva. Péta sapóved, poštavim, nam shivljénja váruje. Šhéšta sapóved váruje in ohrani sakónskim svestòbo eniga

do drugiga; všim pa védno sdravje in tudi dušhne in telésne mozhi, ktére se s' nezhištimi déli rasdénejo in popazhijo. Šédma sapóved váruje nashiga premoshênja; ósma nashé zhaští; devéta in deséta sapóved pa krotitè nashé posheljênje, is ktériga takó velíko hudiga isvíra.

II.

Od kóð ðe se nauki rasodéte vére splòh dobívajo, Kratik sapopadik prave vére.

Nauki bôshjíga rasodênja, ktérih je vsakimu kristjanu véditi tréba, se dobívajo splòh in nar pèrvízih is katekisma. Té bukve poduzhé:

1. v' tém, kar gré katolskímu kristjanu vérovati,

2. v' tém, kar mu gré storíti, de bo svelízhan.

Pèrvimu se pravi vérini nauki. To so taki nauki, ktérih resnízo móra zhlòvek vérovati, zhé hózhe svelízhan biti.

Drugimu se pravi djanski nauki, ali sapóvedi sa nashé djanje, ki jih móramo ne le vérovati, ampak tudi spolnovati.

1. Vérini nauki.

Nar imenitníshi vérini nauki so skupej sverstèni v' apostólski véri; pa túdi she v' drugih poglavjih katekisma se velíko vérinih naukov najde, posébnó v' poglavji od svétih sakramentov. Nar ímenitníshi vérini nauki se dajo pod téle napíse sverstíti:

a. *Bôshje bitje, bôshje lastnôsti.*

Poglavitne dolshnôsti ljudi, klére spolnovati jim naloshi sposnanje bôshjih lastnôst.

En Bóg je; on je sam od sêbe, nar bolj popólnama, in tórej nashe ljubésni in zhaští nar bolj vrédno bitje, on je stvarník, ohraník in víshar vsih rezhí, je do nas neskônzhno dobrótljiv in do sgrévanih gresnikov milostjiv. Zhlovék ga móra sposnati, zhes vse ljubítí, in njegóvi vólji pokóren biti; pa tudi bati se mu ga je tréba, kér on vsigavéden vse vé, on neskônzhno svét in pravízhen hudo stúdi in shtrafúje.

b. *Poglavitni rasodéti nauki od tréh bôshjih perfhón.*

Bôshje rasodênje nas uzhí, de so tri bôshje perfhóne ene nature in eniga bístva: Ôzhe, Šin, in svétí Duh; nas uzhí, de je Bóg Ôzhe vse stvaríl; de se je druga bôshja perfhóna vzhlovézhila, sa nashe gréhe sadoštiti, nas po svôjim terpljénji in smèrti s' nebéshkim Ozhétam spraviti, nas od vézhniga pogubljenja rešhíti, nas zhédnost ali krepóšt uzhíti, in nam dati isglédov v' posnémanje; — de nas Bóg svétí Duh per svétim kèrstu, in per prejémanji drugih svétih sakramentov posvezhúje ali pa posvezhênje v' nas pomnóshi ali pogméra.

c. *Perpomózhki od Kristusa k' nashimu svelizhanju postavljeni.*

Vzhlovézhení Šin bôshji Jésuf Kristuf je spolnovanje bôshjih sapóved, molitev in svéte

sakramente kakor posébné perpomózhke h' našimu svelizhanju sapevédal; — on sam naš je moliti in tudi keršhansko pravizo s' tém uzhil, de naš opominja hudiga se varovati, in naš spodbudúje k' dóbrimu ali k' zhédnosti. Postavil je tudi zérkev, vídin sbòr svôjih vérnih, ktére udje mórajo biti vsi, ktéri hózhejo svelizhanje dosézhi; poslal je svétiga Duhá, ktéri vso resnizo uzhí; je obljubil per svôjih ostati do kónza svetá, Zérkev je stéber in tèrdna podslómba resnize; nji gré prepíre v' vérinih in djanskih naukah presodíti; Jésuf Kristuf je njéna nevidna, Rimski papesch pa njéna vidna glava.

d. Od stanú zhlovékoviga.

Pèrva zhlovéka sta bila szer od Bogá pravizhna in po njegóvi podóbi stvarjena; pa s' radoválnim prelomljénjem bôshje sapóvedi sta se spazhíla. Od dóbriga sta odstópíla in se k' húdimu nagníla, njuni gréh je stóril, de smo sgubili posvezhujózho gnado, in de smo k' húdimu nagnjeni. Tórej smo kakor otrôzi jése (bôshje) na svét rojèni, otrôzi in priyatli bôshji, in tudi udje Kristusove zérkve postánemo she le po sakramentu svétiga kèrsta. Per svétim kèrstu smo umíti in ozhisheni od poerbaniga gréha, in per sakramentu svéte pokóre od sadolshênja tistih gréhov, ki smo jéh po kèrstu storili. Dolshní smo pa vènder zhasne shtrafenge sa gréhe terpéti.

Shtrafenge poerbaniga ali isvirniga gréha so mnóge teshave in slabósti na dúshi in

na telésu, posébnó pa smèrt. Šmèrt je lozhitv dufhe od telésa. Dufha zhlovékova je zhišt duh, bitje, ki v' naš misli in hózhe. Neumerjózha je, vselej in vézhnó bo shivéla. Po tém, kakor je zhlôvek ali dôbro ali hudo stóril, bo po smèrti ali obdarována ali pa shtrafana. Telésa mèrtvih ljudí bódo kônez svetá vstale, sléherno se bo spét s' svôjo dufho sdrushilo. Tedèj bódo ljudjé vsi skupej od Jésusa Kristusa sójeni, in po tém bódo tudi telésa deléshne ali vézhniga plazhíla v' nebésih ali pa vézhne shtrafenge v' pèklu.

2. *Djanfski nauki.*

Kershanfski djanfski nauki naš uzhé svôje djanja takó ravnati, de so Bogú priijétne.

a. *Od dolshnósti.*

Dolshnósti so djanja, ki smo jih storiti dolshní. Šplôshno poduzhênje v' naših dolshnóstih je sapopádeno v' desêtih bôshjih sapóvedih. Nektére posébné dolshnósti se tudi najdejo v' poglavjih od kershanfskiga upanja in od svétih sakramentov, posébnó pa v' poglavji od kershanfske pravize, in se v' tih délih katekisma raskladajo. Dolshnósti se pa tudi lahko takó rasdelé. Rêzhe se, de so mnóge dolshnósti in szer do Bogá, do sámiga sêbe in do blishnjiga. Té so sa vsakiga, nikómur hi ne sméle nesnane biti.

b. Poglavitna régelza kerfshanskiga djanfskiga nauka.

Poglavitna régelza kerfshanskiga djanfskiga nauka je: Štóri is ljúbésni do Bogá vse, kar je po njegóvih popólnamostíh, in po dolshnostíih nanje utèrjenih, in kar je po njegóvi rasodéti vólji; — štóri, kar nauk Jesusa Krístusa veléva, kar je k' tvôjimu lastnimu, tóde pravimu pridu, in k' frézhi tvôjiga blishnjiga. Opústi, kar je tému naspróti. Ljubi blishnjiga, kakor samiga fêbe; — bódi brumen, pobóshen,

c. Kaj de je zhédnost ali krepóst.

Kerfshansko zhédnost ali krepóst, (in le od té se govori v' poduzhênji v' véri) popishe nash katekism takó: Kerfshanska zhédnost splòh, je dar, ktériga Bóg s' posvezhujózho gnado v' dusho vlíje, de zhlovékovo vóljo k' takim délam smóshno in nágnjeno štóri, ktére so po postavi Jesusa Krístusa, in vézhniga shivljênja vrédne.

Práv sa práv in splòh govoríti je le ena zhédnost. Ta je kèrpka in môzhna vólja, délati vselej in bres vsiga isjémka po bôshjih sapóvedih, po postavi Jesusa Krístusa in njegóve zérkve, in pa po vésti. Is té poglavitne zhédnosti isvirajo vse posébné zhédnosti, ktére se po njih rasnih nagibih alí bôshje alí pa djanfske imenujejo, in dobivajo tudi po mnóгих rézhéh mnóge iména.

d. Kaj de je brumnost in pobóshnost.

Ljudjé, ktéri savolj Bogá lepó shivé, fé imenujejo brumni ali pobóshni. Pobóshnost

ni svojoglavno, zhudno in neródnó shivljênje temúzh je stanovitno persadevanje tó storiti, kar je Bogú dopadljivo; pobóshnost se tórej tudi skasuje, zhe se savolj Bogá take zhédnosti spolnujejo, ktére so k' dóbrimu in k' frézhji zhlovéfhke drushbe. Vshivanje posémljiskih rezhi ni pobóshnosti naspróti; prepové le jih nápek obrazhati in nuzati.

III.

Kakó de naj se véra skasúje.

Shé sgôrej je bilo rezhêno, de véra obstóji splóh v' tém, de sposnamo Bogá in vémo, kakó ga gré zhaštití in molíti.

1. *Kdo de v' djanji skasúje, de ima véro.*

Tisti zhlôvek pokashe v' djanji, de ima véro, ktéri sposhtuje in zhašti Bogá in bôshje rezhi, ktéri ima per všim svôjim djanji in nehanji Bogá pred ozhmi, ktéri je perpravljen in si persadéva se vselej po bôshji vólji ravnati, ktéri Bogá takó móli in zhašti, kakor Bóg hózhe móljen in zhefhên biti. Is téga se vidi, de se móra véra po snótranje in po sunanje skasovati.

2. *Kakó de se véra po snotranje skasuje.*

Po snotranje véro skasújemo, zhe têrdno vérjemo, de je bôshje rasodênje refnizhno, zhe se sklêpam zérkve pokórno podvêrshemo, — v' Bogá saúpamo, se nanj sanesêmo — in ga ljúbimo; — zhe svôje serzé k' Bógu povsdigujemo, in ga njegóve gnade prósimo, in tudi s' njó svestó délamó; zhe smo perpravljeni mu flushíti; — zhe têrdno sklénemo njegóvo presvéto vóljo sa ljubo iméti in jo svestó spolnovati.

3. *Kakó de se po sunanje véra skasuje.*

Po sunanje véro skashemo, zhe v' resnizi dopólnimo bôshje povêlja in zerkvéne sapovedi, — zhe ozhitno mólimo in hódimo k' bôshji flushbi, ktére nar imenitnishi dél per pravo-
vérnih kristjanih je daritev altarja, in vrédno prejémanje svétih sakramentov, posébnó svétiga réshnjiga teléfa. Tudi bôshjo besédo móramo poslušati in brati svéte bukve, de svôje snanje v' véri rasshirimo in se k' dóbrimu obudújemo, in de ne posábimo téga, kar smo se naúzhili.

4. *Opómba.*

a. *Od slushabnikov vére in od duhóvnih pastirjev.*

Slushabnike vére in slasti duhóvne pastirje móra kristjan v' zhašti imeti, kér delé svéte sakramente, kér sa naš Bogá prófijo, ker naš uzhé nar imenitnishi, in nar potrebnishi resnize Zerkvéne shêge in opravíla, in od zérkve potérjeno bôshjo flushbo móra v' zhašti imétí in je ne sanizhevati. Bôshje flushbe naj pa ne stavi v' svojovóljne, she mànj pa v' take rezhí, ktére so ljubésni do blishnjiga naspróti, ali naš pa od spolnovanja naših dolshnóšt odvrazhujejo.

b. *Od prave pobóshnosti ali ándohti.*

Prava pobóshnost ali ándoht, s' kákorshno se mórajo déla vére spolnovati, in s' kákorshno se mórajo slasti našhe molitve opravljati, so posébnó v' Bógu sbrane misli bres radovóljniga rastréfenja, in pa sklenitev našhiga sêrza in naših misel s' njim.

Drugi del
Vélikí katekísem okrajthán,
s' svétopísemскими isréki.

S a p o p a d i k

okrajšhaniga velikiga katekisma.

Vvòd

I. Poglavje. Od vére.

I. *Rasdélik.* Kaj de je katólsfha véra.

II. *Rasdélik.* Od 12 zhlénov vére.

II. Poglavje. Od upanja.

I. *Rasdélik.* Kaj de je kerfh. upanje.

II. *Kasdélik.* Od molitve.

III. Poglavje. Od ljubésni.

I. *Rasdélik.* Kaj de je kerfhan. ljubésen,

II. *Rasdélik.* Od 10 bôsh, sapóved splòh.

III. *Rasdélik.* Od 10 bôsh. sapov. posébej.

IV. *Rasdélik.* Od zerkvénih sapóved splòh.

V. *Rasdélik.* Od zerkvén. sapov. posébej.

IV. Poglavje. Od svétih sakramentov.

I. *Rasdélik.* Od ss. sakram. splòh.

II. *Rasdélik.* Od ss. sakram. posébej.

V. Poglavje. Od kerfhánske pravize.

Pervi dél kerfhánske pravize:

Várovaj se hudíga.

Drugi dél kerfhánske pravize:

Štóri dóbro.

Perstavik. Od 4 poslédnjih rezhí.

V v o d.

Katekísem se imenuje po duzhênje v' kerfhan
fkim katolshkim náuku; katekísem se splòh tudí-
pravi bukvam, ktére imajo tó poduzhênje v' sêbi.

Kerfhanfski katolshki nauk se rasklada
v' tém katekismu v' pêtih poglavjih in v' per-
stavku.

Petére poglavja so :

1. Véra.
2. Upanje.
3. Ljubésen.
4. Švétí sakramenti.
5. Kerfhanfska praviza.

Perstavik je od shtirih poslédnjih rezhi.

I. P o g l a v j e.

Od vére.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je katólska véra.

Keršansko katólsko vérovati se pravi vse verjéti, kar je Bóg rasodél in nam zérkev vérovati sapovedúje, bodi si (v' svétim písmu) sapifano ali nè.

K' svelizhanju ní sadôsti, de katólski kristjan le v' sèrzu véruje, kar je Bóg rasodél, te mùzh móra tudi:

1. Švôjo véro s' déli kasati a).

2. Kar v' sèrzu véruje, zhe je tréba s' ušmi ozhitno sposnati in prizhati b).

a) Kaj pomaga, bratje môji, zhe kdo pravi, de ima véro, dél pa nima; ga bo li véra môgla svelizhati? Jak. 2. 14. — Kakor je telo bres dušhe mèrtvo, tako je tudi véra bres dél mèrtva. Jak. 2. 26.

b) Rim. 10. 10.

Vérovati se móra, kar je Bog rasôdël kër je Bog vézhna resníza c) in neskônzha modróft, ktéra ne móre ne goljfáti ne goljfána biti.

Véra je potrebna vsákimu zhlovéku ktéri hózhe svelizhan biti, sakáj brés vére ni mogózhe Bogú dopasti d).

Vsak zhlovék, kadar pride k' pameti móra, de bo svelízhan, véditi in vérovati:

1. *De je en Bog.*

2. *De je Bog pravízhen sodnik, ktéri dóbro plazhúje, in hudo shtrafúje e).*

3. *De so tri bôshje pershóne, eniga bitja in ene nature: Ózhe, Šin in svéti Duh f).*

4. *De je druga bôshja pershóna, Bog Šin, zhlovék postàl, naf s' svôjo smèrtjo na krishu odreshíti in vézhno svelízhati g).*

c) Pfal. 118, 160.

d) Hebr. 11, 6.

e) Kdor hózhe k' Bógu priti, móra vérovati, je in de je tistim, ki ga ishejo, plazhevávez. Hebr. 11, 6.

f) Trije so, ktéri prizhújejo v' nebésh: Ozhe, Beséda in svéti Duh; in ti trije so eno. 1. Jan 5, 7.

g) Tórej je (Kristul) frédnik noviga testamenta, de po njegóvi smèrti v' odreshénje tistih pregréh, ki so bile pod poprédnjim testamentam, tisti,

Vèrh téh poglavitnih resníz kershanské katolshké vére móra she vsak katolshkikristjan véditi in vérovati:

1. *De je zhlovéshka dusha neumerjózha h).*
2. *De je gnada bôshja k' svelizhanju potrebná i) in de bres gnade bôshje zhlôvek nîzh sa vézhno shivljênje saflushênja vrédniga ne móre storiti k).*

Vsakimu katolshkimu kristjanu je snati sapovédano:

1. Apostolsko véro.
2. Gospódovo molitev (Ôzhe nash).
3. Desét bôshjih in pét zerkvénih sapóved.
4. Šédem svétih sakramentov.
5. Kershansko pravízo.

Kar katolshki kristjan vérovati móra, je foséбно sapopadeno v' apostolski véri, ktéra se takó glási:

Vèrujem v' Bogá Ôzhéta vfigamogózhniga, stvarnika nebés in sèmlje. In v' Jé-susa Kristusa, šínú njegóviga ediniga Go-

ki so poklízani, prejmejo oblubo vézhne érbshí-ne. Hebr. 9, 15.

- h) Ne bójte se jih, ktéri teló umoré, dushé pa ne morejo umoriti; temúzh bójte se veliko bolj tîstiga, ktéri samóre dusho in teló pogubiti v' pek-el. Mat. 10, 28. Prah pride spét v' sèmljo, is ktére je bil vsét duh se pa poverne k' Bógu, ktéri ga je dal. Prid. 12, 7.
- i) Bres mene ne mórete nîzh storiti. Jan. 15, 5.
- k) Ne de bi samôgli kaj misliti is sebe, kakor is se-be, temúzh nasha smóshnost je is Bogá. 2 Kor. 3, 5.

spóda nashiga. Ktéri jè spozhét od svétiga Duhá, rôjen is Marije Devize. Tèrpel pod Ponzjem Pilatushem, krishan bil, umèrl in v' gròb poloshèn. Dôli je shêl pred pékel, trétji dan od mértvih vstal. Gôri je shel v' nebésa, sedi na desnizi Bogá Ozhéta v sigamogózhniga. Od ondód bo prishel sòdit shive in mèrtve. — Vèrujem v' svétiga Duhá; svétokatòlshko zérkev; gmajno svetnikov: odpushênje gréhov, v stajênje mesá; in vézhno shivljenje. Amen.

Apostolska véra ima dvanajst délov ali zhlénov.

II. R a s d é l i k.

Od dvanajstérih zhlénov vére.

§. 1. *Od pèrviga zhléna vére.*

Pèrvi zhlén vére sè takó glasi:

Vèrujem v' Bogá Ozhéta v sigamogózhniga, stvárnika nebés in sêmlje.

a. Od Bogá.

Le en Bog je l), ktéri je sam od sêbe narbolj popólnama bitje m).

l) Poslufhaj Israel! Gospód nash Bog je ediní Gospód. 5 Mojs 6, 4. — Jest sim Gospód in szer ni nobéniga drugiga; sunaj mène ni nobéniga Bogá. Jes. 45. 5. Le eniga Bogá imamo, Ozhéta, od ktériga se vse rezhi, in tudi mi smo njegóvi; in eniga Gospóda Jesufa Kristusa, po ktérim so vse rezhi in tudi mi po njem. 1 Kor. 8. 6.

m) Is njega, po njem in v' njem so vse reshi, nje-

Téhle *lastnóft bôshjih* je fosébnó tréba véditi:

1. *Bóg je vézhen*; je vselej bil, je, in bo vselej.
2. *Bóg je sgòl duh*; bitje, ki ima nar bolj popolnoma um in nar bóljshi vóljo, teléfa pa ne.
3. *Bóg je vfigavéden*; vé vse, sidánje, pre-téklo in prihódno, vé tudi nashe nar skrivnéjshi misli in sheljé; tórej mu nízha ne móramo perkriti.
4. *Bóg je neskônzhno móder*; storí vse is nar bóljshiga kônza, in isvóli vselej nar perpravnishi perpomózhke svoj kônez dosézhi.
5. *Bóg je vfigamogózhen*; je stvaril nebó in sêmljo in vse, kar je; njêmu ni nízha nemogózhe storiti.
6. *Bóg je vfigaprizhujózh*; je povsód, v' nebésih in na sêmlji.
7. *Bóg je neskônzhno svét*; hózhe in ljubi vse dóbro, in sovrashi vse hudo.
8. *Bóg je neskônzhno resnizhén in svést*; vse, kar rêzhe, je rês; in kar oblubi ali shuga, vse spólni.
9. *Bóg je nespremenljiv*; je vékomaj ravno tisti.

mu bôdi zhasť vékomaj, Amen. Rim. 11, 36.
— Gospód! tèbi ni nihzhè enák; vélík si in tvô-
je imé je velíko in mogozhno. Jerem. 10, 6.

10. *Bóg je neskônzhno dobrótljiv*; skerbi po ozhétovo sa vse svôje stvarí, vse dóbro imamo od njega.

11. *Bóg je neskônzhno usmiljen*; nam odpusti naše gréhe, ako se resnizhno pobóljsamo.

12. *Bóg je neskônzhno pravizhen*; poplázha vse dóbro, in poshtrafa vse húdo na tanko, kakor si kdo saflushi.

Tri bôshje perfhóne so n).

Pèrvi bôshji perfhóni se pravi *Ózhe*, drúgi *Šin*, trétji *svéti Duh*.

Bóg *Ozhe* je sam od sêbe od vékomaj; Bóg *Šin* je od *Ozhéta* rôjen od vékomaj, *svéti Duh* se is-haja is *Ozhéta* in *Šina* od vékomaj.

n) To je, tri perfhóne so, ki se raslòzhijo ena od druge po lastnih iménih in po posébnih délih. Lastne iména tréh bôshjih perfhón se berejo. Mat. 28, 19. Kerstíte jih v' iménu *Ozhéta*, *Sina* in f. *Duhá*. — 1. Jan. 5, 7. Trijé so, ki prizhujejo v' nebésih: *Ózhe*, *Šin* in f. *Duh*. — Posébne déla tréh bôshjih perfhón se berejo. Mat. 3, 16. 17. — Ko je bil pa Jésuf kèrshen, je sdajzi shél is vòde, in lej nebésa so se mu od-pèrle in je vidil Duha bôshjiga, kakor golóba dôli iti in nadnj priti; in lej glas se je slishal s' nebés rekózh: Ta je moj ljubi sin, nad ktérim imam dopadajenje. — 1. Pet. 1, 2. Ktéri so bili po previdnosti Bogá *Ozhéta* isvóljeni, prejéti posvezhenje f. *Duhá*, biti pokórní in pokropljeni s' kervjó Jésufa Kristufa. — 2 Kor. 13, 13. Gnada našhiga Gospóda Jésufa Kristufa, ljubésen Bôshja, in deléshnost svétiga Duha bódi s' vami všimi.

Ozhétu se perlastúje stvarjênje;
 Šinu odreshênje; svétimu Duhu posve-
 zhevanje.

Tém bôshjim pershónam skupej se pravi
presvéta Trojiza.

Katólshki kristjan sposná presvéto Trojízo
 s' snamnjem *svetiga krisha*, kér vfako téh tréh
 pérshón imenúje, kadar krish déla. Sraven
 téga pa katólshki kristjan tudi sposná s' snamnjem
 svétiga krisha, de je Jésuf Kristuf na krishu umèrl
 in nal s' svôjo smértjo odréshil.

Krish se déla s' desnízo, s' ktéro se sasná-
 movajo zhêlo, ufta in pèrfti, rekózh: *V' iménu*
Bogá Ozhéta †, in Šina †, in svétiga Duhá
†. Amen.

b. Od stvarjênja.

Bog je stvaril nebó in sêmljo, in vse
kar je o).

Beséda *stvariti* poméni is nîzh kaj storiti.

Nar imenitnîshi stvarí bôshje so *angeli* in
zhlôvek.

Angeli so sgòl duhóvi p), ktéri imajo um
 in vóljo, pa ne teléf.

o) V'sazhétku je Bóg stvaril nebó in sêmljo. 1. Mojs.
 1, 1. — S' besédo Gospódovo so nebéfa vtêrjene,
 in vfta njih truma s' fapo njegóvih uft. Pfal. 32, 6.

p) Svôje angele storîsh enake vetróvam, in svôje
 flushabnike enake plaménu. Pf. 103, 4.

Bóg je angele stvaril, de bí ga zhaštili, ljubíli, molíli, mu flushili q) in ljudi varovali r). V' svôji gnadi in s' velíkimi popólna-mostmi jih je stvaril.

Velíko angelov je gnado bôshjo po gréhu napuha sgúbilo s). Té napúhnjene angele, ki se jim hudizhi pravi, je Bóg vékomaj savèrge in v' pèkel pàhnil t).

Zhlôvek je sa angeli nar imenitnišhi stvar bôshja. Zhlôvek je is telésa in neumerjózhe dushe u), ktéra je po bôshji podóbi v) stvarjena.

Bóg je zhlovéka stvaril, de bi ga sposnal

q) Hvalíte Gospóda vi v'fi njegovi angeli, ki ste mogózhni in môzhni spolnovati njegovo povêlje, poslušati njegóv glaf, in biti pokórni njegóvim sapóvedam. Pf. 102, 20.

r) Švôjim angelam je sapóvedal savolj têbe, de te narvajo na v'fih tvôjih potih. Pfal. 90, 11. — Angel Gospódov bo obdál tiste, ki se ga bojé, in jih bo réšhil. Pf. 33, 8.

s) Lej tudi njegóvi flushabniki niso bili štanovitni; sakaj tudi nad svôjimi angeli je hudobíjo nafhel. Joh. 4, 18.

t) Tudi angelam, ktéri so gres'híli, ni sanéfel, ampak s' peklénškimi vervmi jih je v' pèkel potégnil, v' terplénje isdal, de se k' sôdbi perhranijo. 2 Pet. 2, 4.

u) Gospód-Bóg je isohrasil zhlovéka is ila sêmlje, in je vdihnil v' njegov obras oshivljajózho sapo; in zklôvek je bil shiva stvar. 1 Mojs. 2, 7. — Glej Mat. 10, 28. sgôrej.

v) Bóg je stvaril zhlovéka po svôji podóbi; po bôshji podóbi ga je stvaril. 1 Mojs. 1, 27.

w), zhaštil x), ljubil y), ga môlil, mu flushil, mu pokóren in vézhno svelizhan bil z).

Shé pèrvi zhlôvek Adam s' Evo svôjo shenó je bil Bógú nepokóren.

Pèrvi zhlôvek je jédel v' raji (v' paradishu) sad drevéfa, ki mu ga je bil Bóg prepovédal, in je v' tém gresžil a). Ta gréh ni samó pèr-
vimu zhlovéku fhkódoval, temúzh tudi nam, ki smo njegóviga rodú; zhašno b), in vézhno smért, pa tudi she velíko drugiga hudiga nam je pernésel.

Zhlôvek ni bil, kakor napúhnjeni angeli, vékomaj od Bogá savèrshen.

V' odreshênje zhlovéka savolj gréha savèrheniga je Bóg obljubil poslati *odreshenika*, ki se mu tudi Mesíja pravi c).

w) To pak je vézhno shivljênje, de sposnajo tébe samiga praviga Bogá, in Jésusa Kristusa, ktériga si poslal. Jan. 17, 3.

x) Jest sim, ktéri sim vsakiga, ki klizhe v' môje imé, fêbi v' zhašit svaril. Jes. 43, 7.

y) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga serza is vse svôje dushe in is vse svôje mozhi. Mat. 22, 37.

z) Bog hózhe, de bi bili vsi ljudjé svelizhani, in prishli k' sposnanju resníze, 1 Tim. 2, 4.

a) 1 Mojs. 3, 6.

b) Po enim zhlovéku je prishel gréh na svét, in po gréhu smért, in je takó v' vse ljudi smért prishla po njem, v' ktérim so vsi gresžili. Rim. 5, 12.

c) Sovrashtvo bom postavil med tebôj in med shéno, med tvôjim sarodam in njénim sarodam; ôna ti bo šterla glavo in ti jo bóšh v' péto salesovala. 1 Mojs. 3, 15.

§. 2. *Od drugiga zhléna vére.*

Drugi zhlén vére se takó glasi:

In v' Jésusa Kristusa, šinú njegóviga ediniga, Gospóda nashiga.

Jésuf Krístuf je :

1. *Edinorojéni šin Bogá Ozhéta d).*

2. *Bog in zhlôvek skupej e).*

3. *Nash Gospód f), postavodáj in uzhenik g).*

Jésuf je tóliko, kakor *svelizhar*. Svelizhar se mu pravi, kér nam je po njem svelizhanje dofhlo, kér naf je réshil od sadolshênja in shtrafenge gréha, od vézhne smèrti h). — Pravi

d) Takó je Bog svét ljubil, de je svôjiga edinorojéniga šina dal. Jan. 3, 16.

e) Déte nam je rojéno, ki se mu bo réklo: Prezhudni, švetovavez, Bog. Jes. 9, 6. En Bog je in en frédnik med Bógam in med ljudmí, zhlôvek Krístuf Jésuf. 1 Tim. 2, 5.

f) Dana mi je vsa oblást v' nebésih in na sêmlji. Mat. 28, 18. — Vi me klizhete uzheník in Gospód, in prav právite; to sim tudi. Jan. 13, 13.

g) Duh Gospódov je nad menój, sa to me je on pomasal in me poslal evangéli osnanit ubógim. Luk. 4, 18. Jes. 61, 1. — Perkasala se je milost Bogá, svelizharja nashiga vsm ljudém, ktéra naf uzhi, de se odpovéjmo hudobii in posvétim sheljem, in trésno, prijetno in bogabojézhe shivimo na tém svétu, zhakajózhi svelizhanskiga upanja in zhastitljiviga prihóda vélikiga Bogá in svelizharja nashiga Jésusa Kristusa. Tit. 2, 11—13.

h) Rodila bo pa šina, in imé Jésuf mu daj, réshil bo namrezh svôje ljudstvo od njih gréhov. Mat. 1, 21.

se mu tudi *Kristuf*, kar je tóliko, kakor *masiljeni*, (kralj) *i*).

Jésuf Kristuf se imenúje *edinorojénu Šin* bôshji, kér je edini, ktéri je od svôjiga nebéshkiga Ozhéta rôjen od vékomaj. *Je Bog in zhlôvek skupej*, kêr je Bog od vékomaj, in kér se je vzblovézhil (zhlôvek) postál) v' zhasu *k*). Kar Bog je svôjimu nebéshkimu Ozhétu v' všim enák *l*); kar zhlôvek mu pa ní enák, temúzh je manjši *m*). Imenúje se nash *Gospód*, kér je Bog in nash odresheník.

Šin bôshji se je vzhlovézhil naf s' svôjo smértjo na kríshu odreshiti *n*), in naf vézhno avelizhati.

§. 3. *Od trétjiga zhlénaj vére.*

Trétji zhlén vére se takó glasi:

Ktéri je spozhét od svétiga Duhá, rôjen is Marije Devíze.

Jésuf ima kar Bog nebéshkiga Ozhéta *o*);

i) Kakó de je Bog Júsufa Nazarefhkiga pomasal s' svétim Duham in s' mozhijó. Djanj. apóst 10. 88.

k) Bog je postál svôjiga Šina, rojéniga od shêne in postavi podvérsheniga, de bi jih réfhil, ktéri so bili pod postavo. Gal. 4. 4. 5.

l) Jest in Ózhe sva eno Jan. 10. 30. — De vsizhasté Sinú, kakor zhasté Ozhéta. Jan. 5. 23.

m) Ózhe je vézhi, kakor jest. Jan. 14. 28.

n) Kér so tedej otrôzi deléshní (rávnotístiga) mesá in kervi, se je tudi ón njih deléshniga stóril: de bi škós smért potérí téga, ktéri je oblast zhes smert imel, to je hudizha: in de bi jih réfhil, ktéri so smértnimu strahu vse svôje dni kakor fushní podvérsheni bili. Heb. 2, 14, 15.

o) Gospód mi je rékel: Ti si moj sin, danš sim te odi'. Pšal. 2, 7.

kar zhlôvek pa nima nobêniga Ozhêta p). Š. *Joshef* je bil le *rednik* Jësusa Kristusa q).

Jësuf kar Bog ni imel matere, kar zhlôvek je imel mater presvéto Devizo Marijo r).

Marija se imenúje *mati bôshja*, kér je rodila Jësusa Kristusa, ktéri je Bog in zhlôvek skupej. *Od svétiga Duhá* ga je spozhéla s), in v' *Bethlehemu* v' shtáli rodila t).

Rojstvo Jësusa Kristusa je bilo osnanjeno,

1. Po angelu pastirjem u).

2. Po svésti módrim v' jutrovi deshêli.

3. Po módrih Heródeshu in pismoukam v).

4. Po Símeónu in Ani v' têmpeljnu ljudstvu w).

Ko je bilo rojstvo Jësuf Kristusa osnanjeno:

1. Šo pastirji naglo prîshli glédat, kar jim je bilo od angela osnanjeno x).

p) Deviza bo spozhéla in sinú rodila, in se bo imenovala njegôvo imé Emanuel (Bog s' nami.) Jes. 7. 14.

q) Jësuf je bil okóli trideset lét star, ko je sazhél (uzhiti) in so menili, de je Jóshefov sin. Luk. 3, 23. — Marija je rêkla angelu; Kakó se bo to sgodilo: kér moshá ne sposnám? In angel je odgovóril in djal. Švéti Duh bo prîshel v' té, in mózh Narvîshiga te bo obfénzhila: sa téga vóljo bo Švéto, ktéro bo is tébe, rojeno šin bôshji imenovano. Luk. 1. 34. 35.

r) Od kódtó mêní, de pride k' mêní mati môjiga Gospóda? Luk. 1, 43.

s) Kar je v' nji spozhéto, je od f. Duhá Mat. 1, 20.

t) Luk. 2, 4 — 7.

u) Luk. 2, 9. — v) Mat. 2, 2 — 5.

w) Luk. 2. 26 — 38. x) Luk. 2, 14 — 16.

2. Kristuf je bil ósmi dan obrésan po sapóvedi postave, in Jésuf imenován y).

3. Módri is jutrove deshêle so ga molíli, in mu slatá, kadíla in mire v' dar pernêšli z).

4. Heródeshovi grosovitosti se odtegníti je v' Egipt ubéshal³ a).

5. Od tód je bil po Herodeshovi smèrti v' Nazaret nasaj perpeljánjin v' tém méstu isrejèn.

Slasti⁴ posébnó, kar vémo od Jésufove mladosti, je :

1. Ko je bil Jésuf dvanajst lét star, je prishel v' Jerúsalem k' prasníku s' svôjimu stárfshi.

2. Je v' Jerusalemu ostál; zhes tri dni so ga starshi nashli v' tempeljnu sedéti med písmouki, jih poslušhati in isprashevati, takó de so se vsi nad njegóvim umam in nad njegóvim odgóvori zhudíli.

3. Špét se je v' Nazaret vèrníli, in je óndi ostál.

4. Je bil svôjim starshem pokóren.

5. Je ráfel v' starosti, modrósti in prijétnosti per Bógu in per ljudéh b).

Kar sosébniga od Jésufa vémo, préden je sazhél uzhiti, je to :

1. Janes kerstník je prizhal, de je Jésuf jagnje bôshje, ktéro grêhe svetá odjemlje c).

2. Jésuf se je dál od Janesa kerstíti v' réki Jordanu.

3. Švétí Duh je prishel nanj v' podóbi golóba.

y) Luk. 2, 21.

z) Mat. 2, 11. — a) Mat. 2, 13.

b) Luk. 2, 42—52 c) Jan. 1, 36,

4. Bog Ôzhe je oglašil s' besédami: Ta je moj ljubi sin, ki imam dopadajenje nad njim d).

5. Jésuf je bil od Duhá v' pufhavo pelján inko se je shtírdeset dní in nozhí pôstíl; je bil od hudizha skufhan, in po tém so mu angeli strégli e).

Jésuf je sazhél uzhíti v' tridesetim létu svôje štárosti f).

Kar sosébniga od Jésusa vémo, ko je sazhél uzhíti, je to:

1. Jésuf je po svôji domazhi deshéli hôdil od kraja od kraja g).

2. Ši je uzhénzov ali jogrov sbral, in smed njih isvôlil dvanajst apósteljnov h).

3. Je pridigval in osnanováł postavo milosti, je rasodéval refnize, ki nam jih gré vérovati, in je uzhil zhédnosti, ki nam jih gré v' djanjí dopolniti.

4. Je svaríl nejevéro in pregréhe, je rasdéval pomóte Judov, písmoukov in farisêjev.

5. Je poterdevál svoj uk s' besédami svétiga písma, s' zhudeshi in lástnimi isglédi.

6. Je prihódne rezhí prerokováł.

7. Je povsód dobróte fkasováł i).

Velíko jih je vérovalo v' Jésusa. Velíki duhóvní pa, písmouki in farisêji so ga sovrahili savolj njegóviga uka, in so ga iskali umoríti.

d) Mat. 3, 13—17. e) Mat. 4, 1—11.

f) Luk. 3, 23. — g) Jan. 3, 22. —

h) Luk. 6, 13.

i) Apost. djan. 10, 38. — k) Môja dusha je shálostina do smèrti Mat. 26, 38.

§. 4. *Od zhetèrtiga zhléna vére.*

Zhetèrti zhlén vére se takól glasi:

Tèrpel pod Ponzjem Pilatushem, krišhan bil, umèrl in v' gròb poloshèn.

Jésuf je samógel kakor zhlòvek ne pa kakor Bog terpèti. Refnizhno je tèrpel na dushi in na telésu.

Na svòji dushi je tèrpel veliko britkòst in shálost *k*); in na svòjim telésu veliko rév in tesháv; veliko tepènja in ran; gajshlan je bil in s' tèrnjem krónan *l*)

Tèrpel je veliko sanizhevanja, saframovanja, preklinovanja in drugih krivíz *m*).

Jésuf Kristuf je bil krishan na gòri kalvarii blis mésta Jerusalema, in je na krishu umèrl *n*);

§. 5. *Od pétiga zhléna vére.*

Péti zhlén vére se takó glasi:

Dòli je shèl pred pèkel, trétji dan od mèrtvih vstal.

Le dusha Jésofova je fhla pred pèkel *o*).

Beséda *pèkel* poméni tište skrite kraje, v' ktèrih so dushe mèrtvih, ktére nebéfhkiga svelizhanja nifo dóségle.

Vèzh takih skritih krajev je, ki se jim pèkel pravi; takó se iménuje;

l) m) n) Glej: Mat. 26. in 27. pogl.

o) Od dushe Jésofa Kristufa prizhúje Psal. 15, 10. Môje dushe ne bosh puštil v' pèklu. Apost. djan. 2, 31. Takó je previdil in govóril od vstajènja Kristusoviga, kér ni bil pušhèn v' pèklu, in njegovo mesó ni vídilo trohljivosti.

1. In szer navadno kràj, *kjér so pogubljeni vézhno martrani p*).

2. Kràj, kjér dushe *zhasne shtrafenge* terpé sa gréhe sa ktére se niso v' shivljênji sadôsti pokorile, *q*); tému kraju se pravi *vize*.

3. Poslédnjizh kràj, v' ktérim so bili hranjene dushe bogabojézhih, ktéri so umèrli, in so ôndi v' svelizhanskim upanji svôjiga odrešhênja mirno in bres bolezhín zhakali, dokler ni bilo Jésufa k' njim; tému kraju se pravi *predpekel r*).

Jésuf je trétji dan, in to is lastne mozhí *s*) neumerjózh in ahasitljiv, kakor premagavez smèrti in hudizha od mèrtvih vstal *t*).

Jésuf Kristuf je od mèrtvih vstal:

1. De je svéto písmo *u*), in svôje lastno prerokovanje spolnil *v*).

p) Umèrl je bogatín in je bil pokopán v' pèklu Luk. 16, 22.

q) Zérkev móli per mafhi sa mèrtve: Gospod Jésu Kriste, kralj velizhasiva, réfhi od shtrafenge pèkla dushe vsih svôjih mèrtvih vérnih.

r) Takó je previdil in govóril od vslajênja Kristufoviga, kér ni bil pufhèn v' pèklu, in njegóvo mesó ni vidilo trohljivosti. Ap. dj. 2, 31.

s) Sa téga vóljo me Ózhe ljubi, kér jest svôje shivljênje dam, de ga spét vsamem. Nihzhè mi ga ne vsame, ampak jest ga sam od sèbe dam, in ga imam oblast dati, in ga imam oblast spét vséti. Jan. 10, 17. 18.

t) Hebr. 2, 14. — Ose. 13, 64. — Mat. 18, 6.

u) Môje dushe ne bofh pustil v' pèklu, in tudi ne bofh perpustil, de bi tvoj svetník trohljivóft vídil. Psal. 15, 10.

v) Jésuf jim jej rékel: Poderíte ta tèmpeľ, in

2. De je svétu neovershljivo skasal, de je njegóv uk reŕnizhen, in de je réŕ od Bogá poŕlán bil w).

3. De je naŕhe upanje potèrdil, in nam prihódno vŕtajènje ŕagotòvil x).

§. 6. *Od ŕhéŕtiga zhléna vére.*

Šhéŕti zhlén vére ŕe takó glaŕí:

Gôri je ŕhel v' nebéŕa, ŕedí na deŕnizi Bogá Ozhéta vŕŕgamogózhniga.

Jésuŕ je ŕhtirdeŕeti dan po ŕvôjim vŕŕajènji y), vprízho ŕvôjih uzhéznov z) na óljŕŕi gôri is laŕtne mozhí v' nebéŕa ŕhel. *V' nebéŕih ŕedí na deŕnizi Bogá, ŕvôjiga vŕŕgamogózhniga Ozheta a).*

Jésuŕ ŕedí na deŕnizi bôŕhji je tóliko kakor: Jésuŕ je v' védnim poŕéŕtvu nar viŕhi obláŕi in nar viŕhiga velizhaŕtva zhes vŕe v' nebéŕih in na ŕémliji b).

v' tréh dnéh ga bom poŕŕavil. On je pa govóril od tèmpeľna ŕvôjiga teléŕa. Jan. 2, 19. 21.

w) Ako pa Kriŕtuŕ ni vŕŕal, je prasno naŕhe oŕna-
nòvanje, prasna je tudi vaŕha véra. 1 Kor. 15, 14.

x) Sdáj pa je Kriŕtuŕ od mèrtvih vŕŕal, pervénz ŕpijózhih; kèr po zhlovéku je priŕhla ŕmèrt, po zhlovéku vŕŕajènje od mèrtvih. 1 Kor. 15, 20. 21.

y) Luk. 24, 50. 51. — z) Apoŕt. djan. 1, 9.

a) Ako ŕte tedej ŕ' Kriŕtuŕam vŕŕali; iŕhíte, kar je v' nebéŕih, kjèr Kriŕtuŕ ŕedí na deŕnizi bôŕhji, Kol. 3, 1.

b) Glej Rim. kat. 6. zhlén apoŕt. vére, §. 3. — Dana mi je vŕŕa obláŕi v' nebéŕih in na ŕémliji. Mat. 28, 18.

§. 7. *Od sódmi ga zhléna vére.*

Sédmi zhlén vére se takó glasi:

Od ondód bo prishel sódit shive in mèrtve.

Jésuf se bo perkásal sódni dan v' oblákih nebá, in bo prishel spét is nebés s' velíko mozhjó in velizhastvam c).

Prishel bo spét sódni dan sódit vse ljudi, shive in mèrtve d).

Jésuf bo sódil ljudi po tém, kar so dôbriga ali húdiga stóрили e); pravizhne bo plazhal s' vézhnim shivljénjem v' nebésih, gréshnike bo pa vézhno v' pèklu shtrafoval f).

§. 8. *Od ósmi ga zhléna vére.*

Ósmi zhlén vére se takó glasi:

Vérujem v. svétiga Duhá.

Svèti Duh je trétja bôshja persóna g) ón je pravi Bog h).

c) Vidili bôdo šinú zhjovékoviga priti v' oblákih nebá s' velíko mozhjó in velizhastvam. Mat. 24, 30.

d) Sapovédal nam je ljudstvu osnanovati in prizhati, de je ón (Kristuf) postavljén od Bogá sódnik shivih in mèrtvih. Ap. djan. 10, 42.

e) Vsi móramo rasodéti bití pred sódnim stólom Kristufovim, de flédenj prejme po tém, kar je stóril v' svôjim telésu, ali dôbro ali hudó. 2. Kor 5, 10.

f) Hudôbni pójdejo v' vézhno térpljénje, pravizhni pa vézhno shivljenje. Mat. 25, 46.

g) 1 Jan. 5, 7.

h) Mat. 3, 16. 17. 1 Pet. — 1, 2. — 2 Kor. 13, 13.

Posvezhúje nas:

1. Per svétim *kèrstu* i).

2. V' sakramentu f. *pokóre*.

3. Kólikorkrat *drúge sakramente* vrédnô prejmemo.

Posvezhúje nas, kér v' nas vlíje posvezhujózho gnado in nas storí otrôke bôshje: ali pa posvezhujózho gnado v' nas pomnóshi (pogméra). Rasvitlí nash um; nas uzhlí k) in giba po vólji bôshji ravnati l); dodelí nam svôje daróve m).

Daróvi svétiga Duhá so tí:

1. Dar *modrósti*. 2. Dar *úmnofti*. 3. Dar *svéta*. 4. Dar *mozhi*. 5. Dar *uzhenósti*. 6. Dar *pobóshnosti* (brumnosti). 7. Dar *strahú bôshjiga* n).

§. 9. *Od devétiga zhlena vére.*

Devéti zhlen vére se takó glafí:

Svêto katólskko zérkev, gmajna svetnikov.

i) Ne is dél pravíze, ktére smo stóríli, temúzh po svôjim usmíljenji nas je svelizhal v' kèrstu prerojénja in ponovljénja svétiga Duhá. Tit. 3, 3.

k) Trósfhtar f. Duh pa, ki ga bo Ozhe poslál v' môjim íménu, vaf bo vse uzhlí. Jan 14, 26.

l) Bog je, ki déla v' vaf hotéti in storíti po svôji dôbri vólji. Filip. 2, 13.

m) Daróvi so szer mnógi, pa je le en Duh; mnóge so tudi déla, pa je le en Gospód, ktéri déla vse v' vsh; — vse to pa déla en in ravno tisti Duh ktéri delí vsákimu, kakor hózhe. 1. Kor. 12, 4. 6. 11.

n) Jesa. 11, 2. 3.

a. *O d z é r k v e.*

Svéta, katóľshka, keršhánfska zérkev je vidin sbòr vših pravovérnih kríšťjanov, pod vidnim poglavárjem Rímskim pápêšham, ktéri vérujejo ene náuke in prejémajo ene sakramente.

Zérkev ima tudi *nevídniĝa* poglavarja in ta je *Jésuf Kríšťus* o).

Le ena prava zérkev je, sunej njé ni upati svelizhanja. Prava zérkev se sposná po šhtírih snamnĝih. Té so: 1. *Je edína* p); — 2. *svéta* q); — 3. *vešòljna ali katóľshka* r); — 4. *apostóľska* s).

Prava zerkev se imenúje tudi *Rímska*, kér je Rímska zérkev glava vših drúĝih zerkvá in fréda edínosti.

b. *O d g m a j n e š v e t n ĩ k o v.*

Pravovérní kríšťjani imajo med sebój gmajno ali svéso, kákor údje teléfa t).

o) Mósh je glava shêne, kakor je Kríšťus glava zérkve. Efesh. 5, 23,

p) En Gospód je, ena véra, en këršt. Ef. 4, 5.

q) De bi si napravil zhaštítlĝivò zérkev, ktéra nima ne ma'esha ne ĝerbe, ali kàĝ drúĝiga tákiga, temùzh de je svéta in bres mádesha. Efesh. 5, 27.

r) Pójdite po všim svétu in osňanújte evangéli všim štvaremi. Mar. 16, 15.

s) Vsídani šte na fundament apostelĝnov in přerókov, ktériga poglavítni vógalni kámen je Jésuf Kríšťus. Efesh. 2, 20.

t) Refnizo déľajmo v' ľubésni, in ráfimo v' všim v' Kríšťusa, ktéri je glava. V' njem je vse teló štaknjeno in zhlén v zhlén šklénjeno, de ud údu pomáĝa, po opravílu všáziga po švòĝi méri, in narédi, de zéló teló raše in se uterdúje v' ľubés-

Gmajna ali svésa svetníkov obstojí v' tém, de vsi údje zérkve duhóvnih dobrót vdeléshvajo u).

Údje zérkve, ktéri so med seboj svésani in sdrúsheni, so:

1. *Vérni na sêmlji.*
2. *Švetníki v' nebêsih.*
3. *Dúshe mèrtvih, ki so v' vizah.*

Vérni na sêmlji imajo svésa med seboj, kér fléherniga molítev v) in saflushênje dôbrih dél tudi drúgim pomága.

§. 10. *Od desétiga zhléna vére.*

Deséti zhlén vére se takó glasi:

Odpushênje gréhov.

Ta zhlén vére naš nzhi, de je Jésuf Kristuf svoji zérkvi oblást dál gréhe odpufhati w).

V' pravi zérkvi imajo shkófsje in máshniki oblást gréhe odpufhati.

ni. Efesh. 4, 15. 16. — Kákor imamo v' enim telésu vezh údov, vsi ti údje pa nimajo eniga opravila, takó smo mi mnógi vsi eno teló v' Kristufu, in eden drúgiga údje. Rim, 12, 4. 5.

u) Deléshnik sim vlih, ktéri se têbe bojé in tvôje sapóvedi spolnújejo. Psal. 118, 63

v) Molite eden sa drúgiga, de bóte svelizhani; sakáj molitev pravizhniga veliko premóre. Jak. 5, 16.

w) Prejmite svétiga Duha; ktérim hóte gréhe odpústili, so jim odpushêni, in ktérim jih bóte sadershali, so jim sadershani. Jan. 20, 22. 23.

x) Kakor je Kristuf sam sêbe sanjo (sa zérkev) dal, de bi jo posvétíl, kér jo je ozhifíl s' kôplo vóde v' besédi shívljênja. Efesh. 5, 25. 26.

Gréhi se odpúshajo v' sakramentu svéti-
ga kërsta x) in v' sakramentu svéte pokóre y).

§. 11. *Od enajstiga zhléna vére.*

Enajsti zhlén vére se takó glási:

Vstajênje mesá.

Ko právimo, de vérjemo *vstajênje mesá*,
vérjemo, de bo Bog sódni dan *mèrtve* k' shiv-
ljênju obúdil z), in de bódo ljudjé s' svôjim
mésam, to je, s' ravno tístími teléfi, ki so jih
v' shivljênji iméli, vstáli a).

§. 12. *Od dvanajstiga zhléna vére.*

Dvanajsti zhlén vére se takó glási:

Vèzhno shivljênje.

S' besédami dvanajstiga zhléna vére spos-
namo in vérjemo *vèzhno védno svelízhanje*,
ktéro bo shélje svetníkov in isvóljenih popól-
nama dopolnilo b).

y) Tébi bom dal kljuzhe nebéfhkiga kraljéstva; in
kar kóli bófh savésal na sêmlji, bo savésano túd
v' nebéfh; in kar kóli bófh rasvésal na sêmlji,
bo rasvésano tudi v' nebéfh. Mat. 16, 19.

Refnízžno vam povém, kar kóli bóte sa-
vesáli na sêmlji, bo tudi savésano v' nebéfh; in
kar kóli bóte rasvesáli na sêmlji, bo rasvésano
tudi v' nebéfh. Mat. 13, 13.

z) On, ki je Jésufa Kristufa od mértvih obúdil, bo
tudi vashe umerjózhe teléfa oshívil s' svôjim Du-
ham, ktéri v' vas prebiva. Rim. 8, 11.

a) Špét bom obdán s' svôjo kósho, in v' svôjim
méfu bom vidil svôjiga Boga. Job. 19, 11.

b) Veselili se bóte v' neisrezhénim in zhasitljivim
veséljem, in bóte doségli svelízhanje svôjih dufh,
plazhilo svôje vére. 1. Petr. 1, 8. 9.

S' besédo *Amen* potèrdimo, de nad naúkam sapopádenim v' apostólski véri ne dvómimo (ne zviblamo), temúzh de nam je vse rés, kar je v' nji sapopádeno.

II. P o g l a v j e.

Od upanja

I. R a s d é l i k.

Kaj de je kershansko upanje.

Kershansko upati se pravi: *se tèrdno sanêsti, de nam bo Bog dal, kar nam je obljúbil.*

Upamo od Bogádofézhi vézhno shivljênje, to je vézhno svelizhanje, in *perpomózhke ga do fêzhi*. Upamo, kér je Bog *v sigamogózhén*, v' spolnovanji svôjih obljúb *svêst*, neskônzhno *dobrótljiv* in *usmíljen*, ki tórej spolniti samóre in hózhe, kar je obljúbil c).

Kershansko úpanje sosébnó s' molítvijo skasújemo.

Nobénó okó ni vídílo, in nobéno uhó ni sísphalo, tudi v' vobéniga zhlovéka ferzé ni prishlo, kar je Bog njim perprávil, ktéri ga ljúbijo. 1. Kor. 2, 9.

c) Dershimo se nepremakljivo sposnanja nashiga upanja; sakaj svêst je ón, ki je dal obljúbo. Heb. 10, 23.

II. R a s d é l i k.

Od molitve.

§. 1. *Od molitve splòh.*

Molitev je povsdigovanje duhá k' Bógu.

Mólimo sa tó de Bogá nar višhiga Gospóda zhaštimó, de se mu sa prejéte dobróte sahválimo, in de ga prósimo sa to, kar v' prihódno potrebújemo. Mólimo tudi odpushênje gréhov sadobiti, in v' splòshnih in posébnih, v' lastnih in blishnjiga potrébah od Bogá pomózhi sprosíti.

Dolshní smo molíti; sakaj molitev je smed nar imenítnih dolshnóšt nashe vére d).

Vse, sa kar nam je molíti, je sapopádeno v' ozhenashu, to je v' Gospódovi molitvi e).

§. 2. *Od Gospódove molitve posébej.*

Kristuf nash Gospód naf je molíti uzhil. Uzhíl naf je molíti s' ozhenashem, ki se mu tudi Gospódova molitev pravi.

Ozhe nash se takó móli: *Ózhe nash, kéri si v' nebésih. Posvezhêno bódi tvôje imé. Prídi k' nam tvôje kraljéstvo. Sgôdi se tvôja vólja, kakor v' nebésih, takó na sêmlji. Dàj nam danf nash vsakdanji krùh. In odpusti nam nashe dolgé, kakor tudi mi odpushamo svôjim dolshníkam. In nasne vpêlji v' jkušnjavao. Temuzh réshí naf od hudiga (od sléga) Amen.*

d) Neprenéhama molíte. 1, Tefal. 5, 17. — 1. Tim 2, 1. e) Mal. 6, 9 — 13.

Gospódova molitev ima v' sêbi predgóvor in sêdem proshnjá.

a. *Od predgóvora.*

Predgóvor se takó glasi:

Ôzhe nash, kteri si v' nebésih.

S' témi besédami predgóvora klížhemo v' Bogá, ktéri je nash ôzhe f).

Bogú právimo ôzhè, kér je ljudi po svôji podóbi stvaril g), in po ozhétovo sanje skérbi h).

— Bogú právimo *nash ôzhe*, kér nas je vse po svôjim Dúhu per svétim kèrstu stóril svôje otrôke i), svôje erbe, in ravnoerbe Jésusa Kristusa k), in brate med sebjó. — Právimo: *ktéri si v' nebésih*, kér Bog, desiravno je povsód *prizhujózh*, vènder posébnó v' nebésih prebíva l), kjér se svôjim isvóljenim od oblizhja do oblizhja kashe in vshivati daje.

f) Ali nimamo vsi eniga ozhéta, ali nas ni en Bog stvaril? Malah. 2, 10.

g) Ali ni on tvoj ôzhe, kí te je narédil, in stvaril? 5. Mojs. 32, 6.

h) Ne skerbite tedej rekózh: Kaj bomo jédli, ali kaj bomo pili, ali s' zhém se bomo oblazhili? Po vsim tém nevérniki oprashújejo; sej vash nebésiki ôzhe vé, de vsiga téga potrebújete. Mat. 6, 31. 32.

Vse skerbi njému isrozhite, sej sa vas skerbi.

1 Pet. 5, 7.

i) Prejéli ste Duhá posinovljénja, s' ktérim vsi klížhemo; aba! (ljubj ôzhe!) Rim. 8, 15.

k) Ako smo pa otrôzi, smo tudi erbi, in szer erbi bôshji, ravnoerbi pa Jésusa Kristusa. Rim. 8, 17.

l) Uslíshi is svojiga prebivalstva, to je is nebés vse, ktéri bôdo na tém méstu molili, ter jim bôdi milostiv. 3 Kron. 6, 21.

b, *Od tréh pèrvih prôshenj Gospodove molitve.*

Pèrva prôshnja se takó glasi: *Posvezhêno bôdi tvôje imé.*

Próximo nar popréd, de naj bo bôshje imé posvezhêno, kér smo dolshni vselej, in pred vsimi rezhmi sa to prositi, kar bôshjo zhašt tizhe m) in pôtlej she le sa to, kar je nam ali blishnjimu potreba.

V' pèrvi prôshnji ozhenashta próximo:

1. De naj bo Bog od vsih ljudi na sêmlji sposnán; in njegovo presvêto imé povsôd snano in zhefhêno.

2. De naj se grêshniki k' Bôgu spreobérnejo, in se k' pokóri obudé.

3. De naj se njegovimu iménu nikóli nezhašt ne déla, ne s' krivovérstvam in nejevéro, ne s' bogoklétstvam in nekershanskim shivljênjem.

Druga prôshnja se takó glasi: Prídi k' nam tvôje kraljéstvo.

V' drugi prôshnji próximo:

1. De naj Bog svôjo zérkev in kraljéstvo svôje gnade rashirja in uterdúje, kraljéstvo hudízha in gréha pa rasdéne.

2. De naj véro, úpanje in ljubésen v' nas vlije, in té zhédnosti v' nas pomnóshi.

3. Poslédnjizh, de naj nam po tém shivljênji nebéfa dodeli.

m) Ishite nar popréj bôshjíga kraljéstva in njegove pravize, vse drugo vam bo pervérsheno. Mat. 6, 33.

Trétja pr ôshnja se takó glási: Sgôdi se tvôja vólja, kakor v' nebésih, takó na sêmlji.

V' trétji prôshnji prôsimo:

1. De naj nam Bog da gnado, njegovo svêto vóljo v' vsih okólsihinah na sêmlji takó na tanko in voljno spolnovati, kakor jo angelji in svetníki v' nebésih spolnújejo.

2. De naj Bog vse od nas odvèrne, kar je spolnovánju njegóve svête vólje na póti.

c. Od shtirih poslédnjih prôshenj Gospódove molitve.

Zhetèrta prôshnja se takó glási: Dàj nam danf nash vsakdanji krùh.

V' zhetèrti prôshnji prôsimo:

1. De naj nam Bog vsiga da, zhéšar nam jé potreba, de ohránimo svôje telésno in dušhno shivljênje.

2. De naj Bog lákoto in dragíno, pa tudi gréh, kterà vezhkrat take shtrafenge nanasha, dobrótljivo od nas odvèrne.

Péta prôshnja se takó glási:

Odpusti nam nafhe dolgé, kakor tudi mi odpúshamo svôjim dolshníkam.

Prôsimo v' péti prôshnji, de naj nam Bog nafhe grêhe odpusti ravno takó, kakor mi is serza odpustimò tístim, ki so nas rasshalíli.

Shéšta prôshnja se takó glási:

In ne vpêlji nas v' skushnjavo.

Prôsimo v' shéšti prôshnji, de naj nam Bog oh zhasu skushnjave svôje pomózhi ne odtégne in ne perpušti, de bi pod skushnjavo omagali.

Škúshani smo sosébnó od svetá, od svôjiga mesá, to je od svôjiga húdiga nágnjenja in poshelênja, in od hudízha n). Tudi pobóshni in pravizhni so skushani od Bogá, kadar Bog njih zhédnost (brumnost) skusha:

1. s' bolésnijo, 2. s' révfshino in drúgimi nadlógami.

Sédma prôshnja se tako glasi: *Temùzh réfshi nas od húdiga.*

Prósimó v' sédmi prôshnji:

1. De naj nas Bog sosébnó réfshi od húdiga na dushi, kar je gréh, in nas obvárúje pred vézhnimi in zhasnimi shtrafengami gréha.

2. De naj nas Bog réfshi tudi od zhasnih slégov (nadlóg), zhe niso k' nashimu svelizhanju o).

n) Vse, kar je na svétu, je posheljénje mesá, posheljénje ozhi, in napùh shivljénja, ki ni od ozhéta, temùzh od svetá. 1 Jan. 2, 16. — Šléhern je skushan od svôjiga lastniga posheljénja vlézhen in vabljen. Jak. 1, 14. — Bodíte tré ni in zhujte, sakaj vash sópernik hudízha, védno okróg hódi in ishe koga, de bi ga poshèrl. 1 Pet. 5, 8. — Oblezíte bôshje orôshje, de bote samôgli obfítati pred skrivnim salesovánjem hudízhovim. Efesh. 6, 11.

o) Blagor móshu, ktéri skushnjavo prestoji; sakaj po tém, ko bo skushen bo prejél króno shivljénja, ki jo je Bog tístim obljúbil, ktéri ga ljúbijo. Jak. 1, 12. — Kér si bil (Tobija) Bogú pri-jéten, je bilo tréba, de te je skushnjava poskusila. Tob. 12, 14.

3. De naj nam Bog gnado dodeli, vse nadlôge in teshave, ki nam jih poshílja, poterpe-shljívo in stanovitno preterpéti p).

Amen hebrejska beséda poméni: sgôdi se! ali pa: sgodílo se bóde.

§. 3. *Od angeloviga zhesfhênja.*

Katólshki kristjani perdévajo vézhi dél ozhe-nashu *angelovo zhesfhênje*. Angelovo zhesfhênje je molitev, s' ktéro svéto Devizo Marijo, mater bôshjo, mémo vsih angelov in svetníkov posébnó zhaštímò in na pomozh klizhemò. Takó se móli. *Zhesfhêna si Marija, gnade pôlna, Gospód je s' tebój. Shégnana si med shenami, in shég-nan je sad tvôjiga telésa, Jésus. Švéta Ma-rija mati bôshja! prôsi sa nas gréshnike sdej in ob nashi smèrti uri. Amen.*

Pravímo: *Švéta Marija mati bôshja*, kér je svéta Deviza Marija rodila Jésusa Kristusa, ktéri je pravi Bóg.

Katólshka zérkev zhaští mater bôshjo po-sébnó, kadar *sjutrej*, *opóldne* in *svezhér* k' molitvi svoni. Per tém svonjénji se je fosébnó zvhlovezhênja sinú bôshjiga hvaléshno in po-bóshno tréba spómniiti.

p) Lonzharska posóda, se v' pèzhi poskusi, pra-vizhni ljudje pa v' britkósti. Sir. 27, 6.

III. P o g l a v j e.

Od ljubésni.

I. R a s d é l i k.

Kaj de je keršhanska ljubésen.

Keršhansko ljubíti se pravi: Bogá nar vikšhi dobróto ljubíti savolj njêga sámiga, in blishnjiga ljubíti savolj Bogá, vse voljno storíti savolj Bogá, kar je sapovédal q).

Ljubíti móramo Bogá tudi sa tó, *ker je próti nam neskônzhno dobrólljiv r).*

Ljubíti móramo Bogá *zhes vse*, is vsiga svôjiga serzá, is vse svôje dushe, is vse svôje pámeti, in is vse svôje mozhi.

Bogá *zhes vse* ljubíti se pravi: Bogá bolj ljubíti, kakor vse stvarí, in ga boljzhíflati (obrájtati) kakor vse, kar nam samóre prijétno in dopadljívo býti.

S'besédo *blishnjiménimo* vsákiga zhlovéka, prijátla in sovráshníka s). Blishnjiga tjubíti se

b) Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga serzá, is vse svôje dushe, is vse svôje pámeti in is vse svôje mozhi. To je nar vézhi in pèrva sapóved. Druga je pa téj enáka: Ljubi svôjiga blishnjiga, kakor sam sébe. Mat. 22, 37 — 39.

r) Ljubimo Bogá, kér nas je popréd ljubil 1 Jan. 4, 19.

s) Bèri, kar Jésuf od usmíljeniga Šamarjana per-povedúje. Luh. 10, 29 — 37.

pravi: blishnjimu dóbro hotéti, mu tó storíti, kar mu je priyétno in k' prídu; vse opuštíti, kar mu je nepriyétno in shkódljivo t).

Ker shanska ljubésen je tako potrebná, de zhlôvek, ktéri se svôje pameti savé, bres ljubésni ne móre vézhniga shivljénja dosézhiti u)

Ljubésen do Bogá in do blishnjiga pokáshemo, zhe spolnújemo desét bôshjih sapóved v).

II. R a s d é l i k.

Od desét bôshjih sapóved splòh.

Po poglavitnim sapopadku so desetére bôshje sapóvedi téle:

1. *Vérvaj v' eniga sámiga Bogá.*
2. *Ne imenúj po nemarnim bôshjiga ména.*
3. *Posvezhúj prasník.*
4. *Sposhlúj ozhéla in mater, de bôsh dôlgo shivel, in de ti bo dobro na sêmlji.*
5. *Ne ubíjaj.*
6. *Ne preshejhtvaj.*

t) Ljubésen je poterpeshljíva, je dobrótljiva. Ljubésen ni nevoshljíva, ne ravna napzhno, se ne napihúje, ni zhasiti lákomna, ne ishe svôjiga, se ne da rasdrashíti, ne misli húdiga, se ne veseli krivize, veselí se pa resníze; vse preterpí, vse véruje, vse upa, vse prenêse. 3 Kor. 13, 4 — 7.

u) Kdor ne ljubi, ostane v' smèrti. Kdor svôjiga brata sovráshi, je ubijávez. Véste pa, de noben ubijavez vézhniga shivljénja v' sebi nima. 1 Jan. 3, 14. 15.

v) Kdor môje sapóvedi ima in jih spolnúje, tisti je, ki me ljubi. Jan. 14, 2 .

Ne kradi.

8. *Ne prizhajl po krivim soper svôjiga blisfhnjiga.*

9. *Ne shêli svôjiga blishnjiga shêne.*

10. *Ne shêli svôjiga blishnjiga blagá.*

Bog je dal defét bôshjih sapóved Moisesu na gôri Sinaji sa israelsko ljudstvo, ko je bilo po is-hódu ís Egipta v' pufhavi w).

Defét bôshjih sapóved *spolnovati je mogózhe*, kér Bog vsákimu k' tému petrébno gnado da x).

Pèrve tri bôshje sapóvedi imajo v' sêbi *dolshnósti do Bogá*, drugih *sédem* ima pa v' sêbi *dolshnósti do blishnjiga*.

Sapopádik defét bôshjih sapóved najdemo ob kratkim skupej v' *dvêh sapóvedih ljubésni*.

Pèrva sapóved ljubésni je: *Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsiga svôjiga sêrza, is vse svôje dushe, is vse svôje pameti in is vse svôje mozhi y).*

Druga sapóved ljubésni je: *Ljubi svôjiga blishnjiga, kakor sámiga sêbe z).*

Kristuf rasloshi sapóved ljubésni do blishnjiga s' témi besédami: *Vse, kar kóli hó-*

w) Glej 2. Mojs: buk. 19. in 20. pogl. kjér se perpo-vedúje, kakó je Bog Israelzam postavo dal.

z) Svôjiga duhá bom v' vas safádil, in stóril, de bóte shivéli po mójih sapóvedih, óhranili môje narédbe, ter jih spolnováli. Ezech. 36, 27. — Bog je, ki stori v' nas hotéti in dopolniti po svôji dôbri vólji Fil. 2, 13. — Vse premórem v' tém, ki me poterdúje. Fil. 4, 13.

y) Mat. 22, 37. 38. z) Mat. 322, 9. —

zhete, de bi vam stóрили ljudjé, tudi vi njim storíte. V' tém jé postava in preróki a).

Pómnití se móra, de je v' vsaki sapóvedi nékaj sapovédniga, in tudi nékaj prepovédniga.

III. R a s d é l i k.

Od desét bôshjih sapóved posebej.

§. 1. *Od pèrvih treh sapóved, ki imajo v' sèbi dolshnósti do Bogá.*

V' pèrvi sapóvedi nam je *sapovedano*: v' eniga Bogá *vérovali* b), ga *molíti* c), vanj *upati* d), ga *ljubíti* e). — V' pèrvi sapóvedi je *prepovedano*: *nejevéra* f), *malikovanje* g)

a) Mat. 7, 12.

b) Bres vére je nemogózhe Bogú dopasti; sakaj, kdor hózhe k' Bógu priti, móra vérovati, de je. Hebr. 11, 6.

c) Pisano je: Gospóda svôjiga Bogá môli, in njemu sámimu flushí. Mat. 4, 10.

d) Ktéři se Gospóda boje, saúpajo v' Gospóda; ón je njih pomozhnik in varh. Psal. 113, 11. Saúpajte vanj vsi sbôri národov; islite pred njim svôje serza, Gospód je nash pomozhnik vékomaj. Psal. 61, 9.

e) Poslúshaj Israel! Gospód nash Bog je edíni Gospód. Ljubi Gospóda svôjiga Bogá is vsíga svôjiga serza, is vse svôje dúshe, in is vse svôje mozhi. 5 Mojs. 6, 4. 5.

f) Kdor ne véruje, bo pogubljen. Mar. 16, 16.

g) Resnízo bôshjo so (nevérniki) v' lash spreobernili, in so rajshi sivar molili in zhasili, kakor sivarnika, ktéri je zheshen vékomaj Amen. Rim. 1, 25. — Ne oberníte se k' malikam, in ne dé-

krivovérstvo h) védeshevanje, prasna véra, vrashe (zopernija i); je prepovédano sovra-shiti Boga k), obúpati (szagati), ne saúpati l) ali pa predèrsno saúpati v' bôshjo milost m).

Ni sóper pèrvo sapóved, ampak! dôbro in korístno (nuzno) je, *zhe angelje in svetnike zhashtimò in jih na pómozh klizhemo n).*

lajte si vlítih bogóv. 3 Mojs. 19. 4. — Ne bodíte malikovávzi, kakornektéri smed njih 1. Kor. 10, 7.

h) Krivovérza, po tém ko si ga enkrat ali dvakrat opomínjal, se ogibaj. Tit. 3, 10.

i) Ne obrázhajete se k' vrášharjem (zópernikam) in ne posvetújte se v' nobèni rézhi per védeshih, de se nad njimi ne oskrúnite. Jest fim Gospód vašh Bog. 3 Mojs. 19, 31 — Ako se zhlôvek obèrne k' vrášharjem (zópernikam) in védesham, in se nad njimi oskrúni, bóm svôje ferdito oblizhje vanj obèrnil in ga pokonzhál smed njegóviga ljudstva. 3 Mojs. 20, 6.

k) Vsdigni se Bog! Njegóvi sovráshniki naj bôdo raskropljeni; in oní, ki ga zhértijo, naj pobégnejo spred njegóviga oblizhja. Psal. 72, 2.

l) Ne sgubíte svôjiga saúpanja, ktériga z haka veliko plazhílo. Hebr. 10, 35.

m) Ali sanizhújesh bogastvo njegóve dobrótljivosti, njegóve poterpeshljivosti in persaneflivosti? Ali ne vésh, de te bôshja dobrótljivost k' pokóri vabi? Rim. 2, 4.

n) Ako smed tavshent in tavshent angeljev le eden sanj govóri, in osnáni pred Bógam pravizhnost téga zhlovéka, se ga ho usmílil in rékel: Otmí ga, de ne pade v' pogubljenje; sakaj nashel fim na njem, savolj zhéfar mu hózhem milostiv biti Job. 33, 23. 24.

Tuditvôje priyatle o Bog! nesmérno zhashtim, njih gospostvo je silno mogózhno postalo. Psal.

Katolíski kristjani klizhejo angelje na pomož, kér so ljudem sa varhe odlózheni kér ljudi ljubijo, sa njih svelizhanje skerbé in sanje prósijo, in mu tudi molitev ljudi darújejo o).

Katolíski kristjani *tudi svetníke na pomož klizhejo*, ne kakor de bi is lastne mozhi mogli pomagati, temúzh satórej, kér so priyatli bôshji, in tudi sa ljudi per Bógu prósijo p).

138, 17. — Hvalíte Gospóda v' njegóvih svetníkih; hvalíte ga v' môzhi njegóve mogózhnosti. Psal. 450, 4.

V' Trident, sbôru v' 25. séji se bère: Svéte trupla svétih márternikov, in drugih svetníkov, ki per Kristufu shivé ktére so bile shívi udje Kristufovi, in tèmpelej svétiga Duhá, in bodo tudi od njéga k' vézhnimu shivljénju obudéni in povelizhani, naj véрни zhašté, tudi satórej, kér po njih ljudjé veliko dobrót prejmejo od Bogá.

- o) Švôjim angeljem je savolj têbe ukasal, de naj te varvajo na vsih tvôjih pótih. Na rokah te bodo nosili, de ne sadéneš ob kamen s' svôjo nogó. Psal. 90, 11. 12. — Glejte, de ne sanizhúete kogá tih malih, kér povém vam, de njih angelji v' nebéskih védno glédajo oblizhje môjiga ozhéta, ktéri je v' nebéskih. Mat. 18, 10. — Ko si s' sol-sami môlil, merlízhe pokopováł, in satórej od vezhérje vštajal, in merlízhe po dnévu v' svôji hišhi fkrival, in jih po nôzhi pokopováł, fim jest tvôjo molitev pred Gospóda nôsil. Tob. 12, 12. — In drugi angelj je prishel, in stal pred altarjem, in sláto kadílnizo je imel, in veliko kadíla se mu je dalo, de je darováł molitev vsih svetníkov na slatim altarji, ki je bil pred trónam bôshjim, in dim kadíla, molitev svetníkov, je shel is rók angelja na kvíshko pred Bogá. Skriv. rasod. 8, 2 — 4.
- p) To je Jeremija prérók bôshji, ktéri ljubi brate in israelsko ljudstvo. To je mósh, ktéri veliko

De katolíhka zérkev *podóbe ima* in jih *zhastí*, ni sóper pèrvo bôshjo sapóved; ta nam-rezh le prepovedúje podóbe délati, de bi jih molíli *q*).

Katolíhki krístjani zhašté podóbe, kér nam kaj zhaštitljiviga, postavim: bôshjo perfhóno, ali mater bôsho, ali angelja, ali svetnika pred ozhí stávio. Zhesfhênje ni naménjeno podóbi, ampak tému, kogar podóba poméní.

V drugi sapóvedi je prepovédano bôshji-mu iménu nezhašt délati. Bôshjimu iménu se nezhašt déla:

1. S' vřakim gréham *r*).

2. Pořébnó s' bogoklétřvam *s*); kadar se od Bogá, od prave vére in od svetníkóv sanizh-ljívó govórí.

3. Kadar kdo bres potrebe, ali pa zeló po krivim perřéshe *t*).

móli sa ljudřtvo in sa vse svéto méřto. 2 Mak. 15. 14. Glej Trid. sb. řej. 25. kakor sgóřej.

q) Ne délajte ři malikov, in tudi ne srésanih podob, de bi jih molíli. 3 Mojs. 26, 1.

r) Hválířh se s' postavó, in Bogú nezhašt délařh s' prelomljénjem postavé. Rim. 2, 23.

s) Kdor preklinja imé Góřpódovo, naj umérje. Vřa óbzhina naj ga kamnjá, bódi ři roják ali ptújiz Kdor kóli imé Góřpódovo preklinja, bódi umor-jen. 3 Mojs. 24, 16.

t) Jeřt pak vam řézhem zeló ne perřégati; ne per nébu, kér je bôshji tron; ne per sémľji, kér je podnóshje njegóviř nóg; ne per Jerusalemu, kér je méřto vélikiga kralja. Mat. 5, 34.

Ne perřégaj po krivim per mójim iménu, in ne délaj nezhařti iménu řvójiga Bogá. 3 Mojs. 19, 12.

4. Kadar se Bogú storjena obljúba prelómi *u*).

5. Kadar se bôshje imé bres potrebe in bres zhaští isrekuje *v*).

6. Kadar kdo bôshjo besédo ali kasí ali pa nápak obrázha *w*).

V' drugi sapóvedi je *sapovédano* bôshje imé posvezheváti, in zhaštíljivo isrékovati.

Posvezhújemo bôshje imé :

1. Zhe Bogá naravnost pred všim svétam sposnamo *x*).

Pred všim drugim pa, môji bratje, ne perfégaite ne per nébu, ne per sêmlji, ne per kaki drugi rézhi; temúzh valhe govorjênje bôdi: Je je, ni ni; de pod fôdbo ne padete. Jak. 5, 12.

u) Ako si obljúbo stóril Gospódu svôjimu Bógu, je ne odláshaj dopolniti; sakaj Gospód tvoj Bog jo bo térjal od têbe; in zhe odláshaj s' njó, ti bo v' gréh perfhétó. Ako nózhefh obljúbíti, si bres gréha. Kar je pa obljúbjeno, spolnúj in stóri, kakor si obljúbil Gospódu svôjimu Bógu, in kakor si prostovoljno s' svôjimi ústmi govóril. 5 Mojs. 23, 21 — 23.

v) Ne isrekúj po nemarnim iména Gospóda svôjiga Bogá; sakaj per Gospódu ne bo nedólshen, kdor imé Gospóda svôjiga Bogá po nemárnim isrekúje. 2 Mojs. 20, 7.

w) Mi nismo, kakor je njih velíko, de bi bôshjo besédo kasíli. 1 Kor. 2, 17.

x) Hvalil te bom, moj Bog in kralj, in tvôje imé védno in vékomaj zhaštíl. Hvalil te bóm vse dní, in tvôje imé védno in vékomaj povsdigováł. Psal. 144, 1. 2.

Kdor me bo pred ljudmí sposnàl, ga bóm judi jest sposnàl pred svôjim ozhétam. Mat. 10, 32.

2. Zhe Bogá v' dušhnih in teléfnih potre-
bah na pómozh klizhemo *y*).

3. Zhe per pravizhni perségi Bogá na
prizho poklizhemo, de se nam v' kaki rézhi
verjáme *z*).

4. Zhe Bogu storjène obljúbe svestò spól-
nimo *a*).

5. Zhe bésédo bôshjo pridno in s' pobósh-
nostjo poslúshamo *b*).

6. Zhe vse, kar pozhnêmo, k' zhesfhênju
in zhashti bôshjiga iména storimò, ali Bogú da-
rujemo *c*).

y) Poklízhi me na pómozh ob zhasu nadlóge, in
te bóm otél in me bofh hvalil. Pf. 44, 15.

To je upanje, ki ga imamo v' njega, de nas
uslúfhi v' všim, kar ga po njegóvi vólji prófimo.

1 Jan. 5, 14.

z) Bój se Gospóda svôjiga Bogá, in njêmu sámimu
slúfhi, in per njegóvim iménu perségaj. 5 Mojs.
6, 13.

a) Obljubíte in spolnújte obljúbe Gospódu svôjimu
Bógu vi vši, ki ste okróg njega in mu nòsite da-
rila, njêmu strašhnimu, ktéri odjemlje napuh-
njeniga duhá knésam, in je strašhan kraljem na
sêmlji. Pfal. 75, 12. 13.

b) Bôshja beséda naj obilno med vamí prebiva;
uzhite in opominjeajte se med sebój s' všo mo-
dróštjo, s' psalmi, s' hvalnimi in duhovnimi pésmi,
in pójte Bogú s' veseljem v' svôjih ferzih. Kolof.
3, 16. — Blagor jim, ktéri bôshjo besédo poslú-
fhajo in jo ohránijo. Luk. 11, 28.

c) Sahvalíte se Bógu in Ozhétu vselej savse v' imé-
nu nasfhiga Gospóda Jésusa Kristusa. Efesh. 5, 20. —
Ali jéjte ali pite, ali kaj drugiga délajte, vse storíte
k' bôshji zhashti. 1 Kor. 10, 31.

V' trétji sapovedi je sapovédano v' nedéljo, ktéra je shé od apostelskih zhasov k' spómínu Kristusoviga vstajênja v' nash prasník odlózhena, od déla prenéhati in pozhivati, in pobóshne déla opravljati d).

V' trétji sapóvedi je prepovédano:

1. Vse hlapzhovsko délo bres potrebe in bres praviga pervoljênja e).

2. Vse druge opravila, ktére tému dnévu ali nezhasť déljajo ali pa njegóvo posvezhevanje odvrážajo.

§. 2. *Od sêdem poslednjih sapóved, ktére imajo v' sêbi dólshnostíi do blishnjiga.*

V' zhetèrti sapóvedi je posêbno sapovédano, de naj otrózi svôje staršhe ljúbijo, sposhtújejo f) in jim stréshejo g); de naj jim bódo

d) Spómni se, de bosh sabóto posvezhál. 2 Mojs. 20, 8.

e) Shéšt dní déljaj in vse svôje déla opravi. Sédmi dan je pa sabóta (pozHITEK) Gospóda tvôjiga Bogá; ne déljaj nobêniga déla, ne tí, ne tvoj sin, ne tvôja hzhí, ne tvoj hlapez ne tvôja dékla, ne shivina ne ptújiz, ki je med vratmi tvôjiga mésta. 2 Mojs. 20, 9. 10.

f) Spofhtúj svôjiga ozhéta in svôjo mater; to je pérvá sapóved, ktéri je bila obljúba perstávljena. Efesh. 6, 2. Spofhtúj svôjiga ózhéta in ne posábi bolezhin svôje matere. Sir. 7, 29.

g) Kdor se Gospóda bojí, spofhtúje svôje staršhe, in stréshe njim, od ktéríh je bil rôjen, kakor svôjimu Gospódu. Spofhtúj svôjiga ozhéta s' djanjem, s' besédo, in s' vso poterpeshljívostjo. Preg. 3, 8. 9.

v' všim, kar ni sóper bôshjo sapóved, *pokórni h)*, jim v' dušhnih in teléšnih potrebah, *pomá-gajo i)* in sanja *mólijo k)*.

V' zhetèrti sapóvedi je prepovédano otrô-kam nepókórnim biti svôjim staršhem l). jih sovrashiti m), sanizhevali n) saframo-vati o) smerjati ali preklinati p), jih v'

h) Otrôzi! bódite staršhem v' všim pokórni; sakaj to je Bogú dopadljivo. Kol. 3, 20. Otrôzi! bódite pokórni svôjim staršhem v' Gospódu; sakaj to se spodóbi. Efesh. 6, 1. — Bogú smo dolšni bolj pokórni biti, kakor ljudém. Ap. djan. 5, 29.

i) Zhe ima pa vdóva otrôke ali svôjih otrók otrôke, naj se uzhí popréd v' svôji lastni hišhi gospodinjiti, in svôjim staršhem dóbro s' dóbrim povrazhevati; sakaj to je Bogú prijetno. 1 Tim. 5, 4. — Moj sin! podpéraj svôjiga ozhéta v' njegoví stárosti in ga ne sháli v' njegovim shivljénji. Zhe tudi njegov um oslabí, iméj poterplénje s' njim, in ga ne sanizhúj v' svôji mozhi; sakaj dobróta, ki jo skashešh svôjimu ozhétu, ne bo posábljena. Sirah. 3, 14 15.

k) Sdaj te pa lepó prósim, de naj se pred všimí rezhmí oprávljajo prôšnje, molitve, prošivne in sahvalne molitve sa vse ljudí. 1 Tim. 2, 1. 2.

l) Ljudjé bódo, ktéri bódo pólni lastne ljubésni, lákomni, hvaleshêlni, staršhem nepokórni, nehvaléshni in hudôbni. Takih se ogíбай. 2 Tim. 3, 25.

m) Glej, kar se je sgodílo s' Abfolomam, v' 2 buk. kralj. v. 15. do 18. pogl.

n) Poslúshaj svôjiga ozhéta, ki te je rodil, in ne sanizhúj svôje mátere, ko se je postarala. Širah. 23, 22.

o) Kdor svôjiga ozhéta saframuje, in mater svôjo porodnízo sanizhúje, naj mu krókarji per potókíh okó iskljújejo in mladi ôrli naj ga sñedó. Prip. 30, 17.

p) Kdor svôjiga ozhé ali svôjo mater preklínja,

potrébah *sapustiti*, ali pa jim *shkodovati* q).

Otrôkam, ktéri to sapóved spolnújejo, je *dolgo shivljênje*, in *srzha obljúbljena* r).

Otrôkam, ktéri té sapóvedi ne spolnújejo, se je báti práv hudih zhasnih in vézhnih shtra-feng s).

Zheterta sapoved ne sadéne le otrók in pa staršev, amzak tudi *podloshne* in vse *njih duhovske* in *deshelske gosposke*, ravno takó vse *uzhenike*, in tudi tiste, ki so savolj svôje *stárosti* in *veljave zhasi vredni*.

Podlóshni so dolshni próti svôjim vikshim in gospóskam, bódo naj dôbri ali hudi, se takó sadershatí, kakor otrôzi próti svôjim staršem.

Vézhi dél vse, kar je otrôkam do njih staršev sapóvédano in prepóvédano, je tudi

bódi umorjên, njegóva kri naj pride zhes-nj; svôjiga ozhéta ali svôjo mater je klél. 3 Mojs. 20 9.
q) Kdor svôjiga ozhéta ali svôjo mater bije, bód umorjên. 2 Mojs. 21, 15.

Kdor svôjimu ozhétu ali svôji materi kàj vsame, in pravi, de tó ni gréh, je ubijavzov tovarsh. Sir. 28, 24.

r) Šposhtúj svojiga ozhéta in svôjo mater, kakor ti je sapóvédal Gospód tvoj Bog, de bošh dólgo shivel, in de ti bóde dôbro v' deshéli, ki ti jo bo dal Gospód tvoj Bog. 5 Mojs. 5, 16.

s) Preklét bódi, kdor svôjiga ozhéta in svôje matere ne šposhtúje; in vse ljudstvo naj rêzhe: Amen. 5 Mojs. 27, 16.

podlôshnim do njih vikšhijh sapovédano in prepovédano t).

V *peti sapovedi je prepovedano umoriti ali pa poškodovati koga drúgiga ali pa sámiga sêbe u).*

t) Ubógajte svôje vikšhi in jim bodite pokórni; zhújejo namrežh, in oní so, ki bódo odgóvor dajali sa vašhe dušhe, de s' vesêljem to štoré in ne sdi-hováje: sakaj to bi ne bilo k' vašhimu pridu. Hebr. 13, 17. — Masfhnikam, ktéri svôjo flushbo svestó opravljajo, grè dvójna zhašt; sošébnó pa tistím, ktéri se trúdiyo s' besédo in naúkam. 2 Tim. 6, 17.

Vsak zhlôvek bódi vikšhi oblásti podlôshen; sakaj le od Bogá je vsaka oblást, in vsi ktéri imajo oblást, so od Bogá poštávljeni. Rim. 13, 1. — Tórej bodite všim zhlovéshkim šivarém savolj Bogá pokórni; bódi si kralju, njému nar vikšhimu, bódi si oblaštíkam od njega poslánim v' mashevanje hudodélnikov, in v' hvalo pravizhnih. 1 Petr. 2, 13. 14. — Hlapze opominjaj, de naj bódo svôjim gospodarjem pokórni, in v' vših rezhéh dopadljivi; de naj jim ne govore sóper, in de naj v' nobèni rézhi nesvésti ne bódo; temúzh de naj se v' vših rezhéh svésti skasújejo, de bódo náuku Bogá nashiga svelizharja v' vših rezhéh zhašt délali. Tit. 2, 9. 10.

Hlapzi! bodite pokórni svôjim gospodarjem, v' všim štrahu, ne le dôbrím in krôtkim, ampak tudi zhmèrnim. 1 Pet. 2, 18.

u) Masheval bóm vašho krí nad všimi shivalmi, ktére so jo prelile. Shivljênje zhlovékovo bom térjal is rôke moshá in njegóvigo brata, ktéra ga bo umóril. 1 Mojs. 9, 5. — Kdor zhlovésho krí prelije, bo tudi njegóva krí prelita; sakaj zhlôvek je po bôshji podóbi švarjen. 2 Mojs. 9, 6.

V' péti sapóvedi je tudi prepovédano :
jesa v), sovrashtvo w), pohújšhanje x) in
vse rasshaljenje blishnjiga y).

V' peti sapovedi je sapovedano :

1. Mir in edinost iméti s' sléhernim , tudi s' tistimi , ki so nas rasshalíli z).

2. Sléhernimu dôbre sgléde dajati a).

3. Blishnjimu dufhne in telésne dobróte fkasovati b).

V' fhesti sapovedi so prepovedane vse nezhiste dela, nezhisto obnáshanje, in ne-

v) Jest pak vam povém , de vřak, ktéri se jesí nad svôjim bratom, je sôdbe kriv, kdor pa svojimu bratu rězhe raka, je sbôra kriv, kdor mu pa rězhe nôrez, je peklénskiga ognja kriv Mat. 5, 22.

w) Kdor svojiga brata sovrashi, je ubijavez, in snano vam je, de noben ubijavez nima vézhniga shivljěnja v' sěbi. 1 Jan. 3, 15.

x) Kdór pohújšha ktériga tih malih, ki v' mé vérujejo , bí mu bilo bóljšhi, de bi se mu bil mlinfki kamen oběsil na vrat, in de bi se potópil v' globozhíno morjá. Gorjé svétu savolj pohujřhanja ! Pohujřhanje szer móra priti, alí vender gorjé zhlovéku, po ktérim pohujřhanje pride. Mat. 18, 6. 7.

y) Kakor hózhete, de vam ljudjé štoré, ravno takó tudi vi njim štoríte. Luk. 6, 31.

z) Ako je mogózhe, kólikor vas sadéne, imějte mir s' všimi ljudmí. Rim. 12, 18, in tudi tri potléjšhine verřte.

a) Naj svéti vafha luzh pred ljudmí, de vídijo vafhe dobre déla, in zhařté vafhiga ozhéta, ktéri je v' neběřih. Mat. 5, 16.

b) Vi pa, ljubi bratje, ne néhajte dobriga délati, 2 Tefal. 3, 13.

zhiste beséde c), radovoljno dopadajênje in pervoljène per nezhistih mislih in shêljàh d), tudi vse, kar v' nezhistost sapeljúje.

V' nezhistost napeljúje: Nézhimerna in nesramoshljiva nosha, lenôba e), nesmérnost v' jédi in pijazhi f), preprijasno pezhánjè s' pershónami drugiga spôla, radoglédnost ozhi g), in branje nezhistih bukev.

c) Déla mefá pa so snane, in so té: kurbanje, nezhistost, nesramnost, pohótnost — — —, od ktéríh vam napovém, kakor sim vam shé napovedoval, de, ktéri take rezhí délajo, ne bódo bôshjiga kraljéstva doségli. Gal. 5, 19—21.

Várovejte se kurbanja. Vsi gréhi, ki jih zhlôvek storí, so sunej shivôta, kdor se pa kurbá se pregréhi nad lastnim shivôtam. 1 Ker. 6, 18. Kurbanje pa in vsa nezhistost naj se s'he zeló neimenúje med vami, tudi ne nesramne beséde ali pa gérdo govorjênje. Efesh. 5. 3. 4.

d) Šlîshali ste, de je bilo starim rezhêno: ne prêsheshtvaj; jest vam pa povém: Kdor shêno s' poshelívostjo pogléda, je shé s' njó v' svójim sérzu prêsheshtoval. Mat. 5, 27. 28. Ne ogledúj devíze, de te njéna lepôta ne pohújsha; sakaj savolj lepôte shénskih je shé velíko ljudi v' pogublênje prîshlo, s' tém se namrezh huda poshelívost ôgnju enako sashíga. Šírah. 9, 5. 9.

e) Glej to je bila pregréha Sodome tvôje sêstre: napùh, poshréshnost, in njéna in njenih hzherí lenôba. Ezech. 16, 49.

f) Ko sim jih bil nasitil, so sazhéli prêsheshtovati, in nezhistost ugánjati v' hishi kurbanja. Jerem. 6. 7. — Ne upijánite se s' vínam, v' ktérím je nezhistost, temuzh napolnite se s' svétim Duham. Ef. 6. 8.

g) Savéso sim storil s' svôjimi ozhmí. de ne bom na nobéno devízo mislil. Job. 31, 1. Obèrni svôje

V' fhésti sapóvedi je sapovédano, *se na dushi in na teléfu zhisto sadershati*, in szer tudi v' *mislíh, besédah in v' obnašhanji h)*; tudi je sapovédano *se vsíh pregréšnih perlóshnost várovati i)*.

V' *sédmi sapóvedi je prepovédano: Tatvina k)*, *goljfiya per méri in vagi l)*, *perdershanje ptujiga blagá m)* in *saflúsheniga plazhila n)*, *odertíja per pofojevanji*, in vse

ozhi od polishpane shénske, in ne pogledúj radovédno v' lépo postavo ptujke. Sirah. 9, 8.

h) To je vólja bóshja: vashe posvezhénje de se sdershitè kurbanja in de vé fléhern med vami svòje teló v' svetósti in zhafti ohranití, ne pa v' nespodóbní posheljivosti, kakor nevérniki, ktéri Bogà ne posnajo. 1 Tef. 5, 3 — 6.

Ker imamo tedej té obljuje, preljubi, se ozhistimo od vsíga omádeshanja na dushi in na teléfu, in dokonzhájmo posvezhevánje v' strahu bóshjim. 2 Kor. 7, 1.

i) Ne isdáj se nesramnim shénskim, de ne sapravísh sam sèbe s' premoshénjem vred. Sirah. 11, 6,

k) Ne kradi. Mat. 19, 18.

l) Iméjte pravizhne vage, pravizhne mérnike in pravizhne bokale. 3 Mojs. 19, 36.

m) Zhlòvek, ktéri se v' tém pregresíhi, da utaji, kar je bilo njegóvi svestòbi isrozhèno, ali komu kaj po sili vsame, ali mu szer silo in krivizo déla; ali de kaj sgubljeniga najde, in utaji, in véh téga s'he po krivim perféshe; ali zhe se szer kaj pregresíhi v' takih rezhéh, v' kterih se ljudjé pregresíhújejo: naj krivze preprizhan vse popólnama poverne. 3 Mojs. 6, 2 — 5.

n) Gorjè mu, ktéri svòjo hísho s' krivízo, in svoj hram s' goljfiyo sida; ktéri svòjiga blishnjiga po nedólshnim satéra, in mu ne da saflúsheniga plazhila. Jerem. 22, 13.

poshkódovanie blishnjiga na njegovim pre-moshênji in v' njegovih pravizah p).

V' sédmi sapóvedi je sapovédano, vsakimu svôje pustiti, dati in oprávití q), ukradeno poverniti r) in storjêno shkódo poprávití s).

o) Ako posódišh dnarjev kakimu ubógimu smed môjiga ljudstva, ktéri per têbi prebíva, ne déljaj s' njim, kakor térjavež, in ne satéraj ga s' obresimi. 2 Mojs. 22, 25.

p) Ne déljaj krivíze svôjimu blishnjimu in ga ne satéraj s' filo. Ne perdershúj do jutra plazhila najémniku, 3 Mojs. 19, 12.

Ne déljajte krivíze ne per fôdbi, ne per vatlu ne per vagi, ne per méri. 3 Mojs. 19, 12. 35.

q) Dájte vsakimu, kar ste mu dolshní: dávek kó-mur gré davek, zól komur gré zól. Rim. 13, 7.

Dájte zefarju, har je zefarjoviga in Bogú, kar je bôshjiga. Mat. 22, 21.

r) Zhe pa rêzhem hudôbnimu : Gotóvo bošh umèrl, on pa pokóro stori sa svôje grêhe, in stori, kar je práv in dôbro, in ravno ta hudôbnesh poverné saštavo, ki jo je bil rópal, in shiví po sapóvedih shivljênja, in krivíze vèzh ne déla, òn bo gotóvo shivel in ne bo umèrl. Ezech. 33, 14. 15.

s) Ako kdo poshkódova njivo ali vinógrad, in pusti svôji shivini, de se pase na ptujim, ta naj po zenitvi fhkóde poverné od nar bóljshiga, kar ima na svôji njivi ali v' svojim vinó gradu. 2 Mojs. 22, 5.

V' ósmi sapóvedi je prepovédano: krivo prizhevanje t), kriva tóshba u), vse lashí, tudi lashí is shale (norzhíje) in v' síli v), obré-kovanje w), opravljanje x), krivo natólzovanje y), predérsna sòdba z), podpihovanje n).

- t) Kriva prizhá ne bo bres shtrafenge, in kdor lashí govori, ne bo odshèl. — Kdor lashe, bo pogínil. Pripov. 19, 5. 6.
- u) Krivízhna prizha se posmehúje sòdbi, in usta hudôbnih poshirajo krivízo. Pripov. 19, 28.
- v) Ne legájte. 3 Mojs. 21, 11. — Poloshíte od sêbe lash, in fléhern naj govori rehnízo s' svôjim blishnjim; sej fmo udje med sebój. Efesh. 4, 25.
- w) Ne obrekvovájte eden drúgiga bratje! Kdor nam-rezh od svôjiga brata hudo govori, ali ga sòdi, govori hudo od postave in sòdi postavo. Zhe pa postavo sòdish, nisi njéni spolnovávez, ampak njéni sòdnik. Jak. 4, 11.
- x) Déni prèzh hudôbne usta, in opravljívi shnabli naj bódo délezh od tébe. Šir. 6, 24.
- y) Nihzhè naj v' svôjim fèrzu ne misli kàj húdiga sóper svôjiga blishnjiga. Zahar. 8, 17.
- z) Kdo si ti, ki sòdish ptújiga hlapza? Svôjimu Gospódu stóji ali pade. Štál pa bo; sakaj Bog je sadósti mogózhen ga po kónzu dershati. Rim. 14, 4.
- a) Preklét je podpihovavez in jesízhnik na dvé plati: sakaj med mnògimi, ki imajo mir med sebój, bo sdrashbo napravil. Širah. 33, 15.

V' ôsmi sapóvedî je sapovédano: Refniza, b) odkrito sérzhnost v' nashim govorjènjî in djanji c), pogánjanje sa dôbro imé blishnjiga d), prekliz obrekovanja in oprávljanja.

Dvé poslédnji sapóvedi prepovedújete vse posheljènjê tega, kar je drugih ljudi.

V' dvéh poslédnjih sapovedih je sapovédano: Zhístoť serzá e), kroténje hudiga posheljènja f), poséбно nobénih sheljá ne iméti do téga, kar ni nashe g).

b) Sléhern naj govórí refnizo s' svôjim blishnjim. Efesh. 4, 25.

c) To mólím, de naj vafha ljubésen védno bolj in bolj ráste v' nauku in v' vřim řposnanji, sató de prevdáríte, kaj de je nar bóljřhi, de bi shívéli pripróřto in bres řpotike do dnéva Krířtuřoviga. Filip. 1, 9. 10. Nobéniga gréha ni řtoril, in v' njegóvih uřřih ni bilo nizh krívizhniga nájdéniga. 1 Pet. 2, 22.

d) Govôři beřédo sa mutza in sa potrebe popótniga ptujza. Govôři in řódi, kar je prav, in délať pravízo rêveshu in ubógimu Pripov. 31, 8. 9.

e) Blagor řim, ktéri řo zhířřiga řerzá; kér Bogá bódo glédali. Mat. 5, 8.

f) Tóreť ne puřříte gréhu v' svôjim umerjózřhim teléřu takó řospodovati, de bi mu bili v' njegóvih řhéljah pokóřni. Rim. 6, 12. — Ktéri řo pa Krířřuřovi, řo řvóje meřó s' pregréhami in řudim posheljènjem vřed krířhali. Gal. 5, 24.

g) Ne poshéli řvôřiga blishnjiga řířře; ne poshéli řvôřiga blishnjiga řhène; ne njegóřiga vóla, ne njegóřiga ôřla, ne káť drugiga, kar je njegóřiga. 2 Mojs. 20, 17.

Bog je tudi našhe sheljé in našhe poshe ljênje postavi podvèrgel, de nam pokashe:

1. De je Gospód našhíh sèrzh^h).

2. De mu ni nìzh skritiga od téga, kar se v' našhim sèrzu godí i').

3. De je njegóva postava velíko bóljshi, kakor vse zhlovéshke postave, ktére nam le sunanje déla sapovédati samórejo, pa ne obséshejo tudi našhíh nótranjih mísel k).

4. De, gréh satréti, je tréba ga prèzej per isvíru, kar je hudo posheljênje, sadushíti l).

Is dvéh póslednjih sapóved se uzhimò, de ni sadósti, de krístjan sapovédane dolshnósti le sunanje spolnúje, temúzh de mora tudi snótrej vóljo iméti, to je, is vsíga sèrza perpravljen biti vse storiti, kar je sapovédano, in vse opuštiti, kar je prepovédano m).

h) Králjevo ferzé je v' môzhi Gospoda, kakor potóki s' vodó: óberne ga, kamor hózhe. Pripov. 21. 4, — Gospód sèrza téhta. 2. v.

i) On, ki sèrzu na dnó vídi, in ki je svelízhar tvôje dúshe, se ne da goljfati. Širáh. 24, 12.

k) Kjé je tako imenitno ljudstvo, ktéro ima takó pravizhne narédbe, in sôdne postave kakor je vsa ta postava, ki vam jo daní pred ozhí poloshim? 5 Mois. 4, 8. — Vémo, de je postava dúhóvna. Rim. 7, 14.

l) Sléhern je fkušhan, ko je od svôjiga posheljénja napeljeván in vabljen. Ko je po tém posheljénje spozhéló, rodí gréh, greh pa, ko je storjen, rodí smèrt. Jak. 1, 14. 15.

m) Ne vsak, ktéri mi pravi; Gospód, Gospód! pójde v' nebéshko kraljéstvo, ampak le tísti ki storí vóljo môjiga nebéshkiga. Ozhéta Mat. 7. 21.

Bóg je tistim ktéri njégóve sapóvedi spolnújejo, vézhno shivljênje n), in tudi na tém svétu mnógo frézhó in shégen obljudil o).

IV. R a s d é l í k.

Od zerkvénih sapóved splóh.

Dolshni smo zerkvéne sapóvedi spolnovati p):

1. Kér nam zhetèrta bôshja sapóved dolshnôst naloshi, duhóvsko in deshélsko gospósko ubógati.

2. Kér je Kristuf, nash bôshji postavodaj, v' evangélii naravnošt sapóvedal zérkev poslušati q).

Zerkvéne sapóvedi, ktére nam je posébnó tréba védití, in jih spolnovati, so téle;

1. *Posvezhúj sapóvedane prasnike.*

n) Ako hózhesh v' shivljênje iti, spolnúj sapóvedi. Mat. 19, 17.

o) Njih veliko tavshent fkasujem usmiljenje, tistim namrezh, ktéri me ljubijo in spolnújejo môje sapóvedi.

p) Ubógajte svôje vikshi in jim bodite pokórni; zhu-ejo namrezh, kakor taki, ktéri bódo odgóvor dajali sa vashe dushe, de bódo to s' veséljem stó-rili in ne sdihováje, to bi namrezh ne bilo dôbro sa vas. Heb. 13, 17.

q) Ako tudi teh ne poslušha, povéj zérkvi; ako pa zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor malikovavez in ozhiten gréfhnik. Mat. 18, 17.

2. *Bódi ob nedéljah in sapovédanih prasnikih s' spodóбно pobóshnostjo (ándohťjo) per svéti mashi.*

3. *Pôsti se sapovédane pôstne dní, namrezh shtirdefeldanski post, kvaterne in druge sapovédane pôstne dní; sdèrshi se tudi ob pétkih in sabótah mēšnih jedi.*

4. *Spověj se svôjih gréhov postavljenu spovedniku k' manjšimu vsaj enkrat v létu, in o velikonôžnim zhasu prejmi svéto réshnje teló.*

5. *Ne obhájay shenitve o prepovédanih zhasih.*

V. R a s d é l i k.

Od zerkvénih sapóved posébej.

§. 1. *Od pèrvih dvéh zerkvénih sapóved.*

A. Pèrva zerkvèna sapóved: Posvezhúj sapovedane prasnike.

Zérkev sapové v' pèrvi sapóvedi prasnike ravno takó prasnovati, kakor nedélje, tórej tudi o prasnikih pozhivati, ne délati, temúzh Bogú príjétne déla opravljati. — Zérkev prepovedúje o prasniku vse tisto, kar je prepovédano v' nedéljo; namrezh:

1. Vse hlapzhevské déla bres potrebe in praviga pervoljénja, ktére déla so, kaker v' nedéljo, zéli dan prepovédane.

2. Take opravíla in rasveseljevanja, ktére tému dnévu ali nezhást délaajo, ali njegóvo posvezhevanje opovérajo.

B. Druga zerkvéna sapóved: Bódí ob nedéljah in sapovédanih prasníkih s spodóбно pobóshnostjo per svéti masíhi.

V' drugi zerkvéni sapovedi je sapovédano, ob nedéljah in sapovédanih prasníkih bíti per zéli svéti masíhi s' pobóshnostjo ali andohtjo. De nedélje in sapovédane prasníke po naménu zérkve posvezhújemo, móramo ne le per svéti masíhi biti, ampak tudi pridigo pasno (samerkljivo) poslušhati, svéta sakraméнта pokóre in altarja prejémati, duhóvne bukve brati, per popoldanski bôshji flushbí biti, in druge dôbre déla opravljati.

V' drugi zerkvéni sapóvedi je foséбно *pre-povédana lenôba v bôshji flushbí* ob nedéljah in prasníkih; kakorshna je postavim;

1. Zhe kdó ni per zéli svéti masíhi, ali pa zhe ni per nji s' pobóshnostjo, ali pa zhe je malokrat per pridigi.

2. Zhe se zhaš sapovedane bôshje flushbe potrátí s' jedjó, pijázho, igro in drugim rasveseljevanjem, ktéro od bôshje flushbe odvrazha.

1. *Od svete mashe.*

a. *Kaj de je sveta masha, in kaj de se per nji godi.*

Svéta masha je nekervava daritev nóviga testaménta, védni spomín kervave daritve, ktéro

je Jésum Kristuf na krishi opravíl r). Jésum Kristuf je daritev svéte mashe per sadnji vezhérji poslavil. 1. Jé vsél krùh in kélih s' vinam. 2. Je obóje poshégnal in rékel nad kruham: *To je môje teló*; in nad kéliham; *Tó je kélih môje kervi*. 3. Je dal obóje prizhujózhim apostelnam savshíti. 4. Je sapovédal: *Tó délaite k' môjimu spominu s*).

Per svéti mashe se *nevidno Jésum Kristuf sam* darúje sa naš svôjimu nebéshkimu ozhétu; *vidno pa maslnik* to daritev opravlja t),

Maslnik opravlja daritev svéte mashe:

1. Šposnátí nar víshi gospóstvo bôshje, in nar vézhi oblast, ki jo ima zhes vse stvarí.

2. Še Bogú sahvaliti sa vse njegóve dobre.

3. Dosézhi od Bogá odpushênje gréhov.

4. Šprošiti od Bógá vsih tístih gnad, ktéríh potrebújemo.

r) Trid. sbór v' 22. féji; 4. pogl. Našh Bog in Gospód Jésum Kristuf, je per sadnji vezhérji tisto nózh, ko je bil isdan, darováł svôje teló in svôjo kri Bogú Ozhétu pod podobo kruha in vina, in pod unanjimi snamnji téh rezhí je tó dal de so vséli tístí, ki jih je takrat postavil maslnike nóvi ga testaménta; ravno takrat je pa tudi njih nastópnikam v' duhovstvu sapovédal opravljati tó daritev s' besédami: *To storite k' môjimu spominu*.

s) Mat. 26, 26 — 28. Mar. 14. 22 — 24. Luk. 22. 19. 20.

t) Vêf nauk katólfhke zérkve od daritve svéte mashe je nojti v' 22. féji Trident. sbôra.

Daritev svéte mashe se darúje in se smé darovati le samimu Bógu. Opravlja jo maschnik sa shive in mèrtve.

b) Kakó de se móra per svéti mashi biti.

Per zéli svéti mashi móramo biti, nobê-niga njénih ímenitníshih délov ne smémo po nemarnim samuditi; ni pa sadôsti, de smo le prizhujózhi, kadar se bère, ampak móramo tudi 1) pasno (samerkljivo), 2) zhaftitljivo, 3) pobóshno (s' ándohtjo) per nji biti.

Nar imenitníshi déli svéte mashe so: *evangéli, darovánje, povsdigovanje in obhajilo.*

Per evangélii se spómavimo, de je dolsh-nóst evangélski nauk posnati, ga tudi pred vsm svétam terdíti, se sanj pognati, in po njêm shivéti. — *Per darovanji* svôjo mísel s' maschnikovo míslijo sklenímo, in se Bogú darovájmo. — *Per povsdigovanji* Jésusa Kristusa pod podóbo kruha in vina molímo in sposnajmo, ko se na pèrsi tèrkamo, de so nashi gréhi Jesufove smèrti krivi. Obshalújmo svôje gréhe in obu-dímo véro, upanje in ljubésen. — *Per maschnikovim obhajilu*, zhe k' obhajilu ne grémo, storímo tó v' duhu, to je, iméjmo sheljé teló Jésusa Kristusa vrédno prejéti.

2. *Od pridig.*

Pridiga, poslušhanje bôshje beséde, gré tudi k' bôshji slushbi.

Prídige móramo poslušhati:

1. Kér se v' pridigah bôshja beséda osnanúje in raslaga.

2. Kér práv maló kristjanov resnize svéte vére raslôzhno in do zhistiga vé; kér jih veliko v' mladosti ne poslušha dólgo zhasa in sadôsti pasno (samerkljivo) nauka, v' ktérim se vérine in djanske resnize do zhistiga raskladajo.

De so pridige komu k' pridu, mora 1) bres rastrésenja in práv samerkljivo poslušhati; 2) to, kar je rezhêno, móra nase obrazhati in ne na druge; 3) poslédnjízih móra resnizhno vóljo iméti, in si persadevati, de nauke pridigarjeve spolnúje.

§. 2. *Od tréh poslédnjih zerkvénih sapóved.*

C. Trétja zerkvéna sapoved: *Pôsti se sa povédane pôstne dni', namrezh shtirdeset-danski pôst, kváterne in druge sapovédane pôstne dni'; sdérshi se tudi o pètkih in sabotih mésznih jedí u).*

11) Od pôsta govóri trident. sbòr v' 25. feji p' posébnim ukasu le splòh, in sapové terdó, de naj se vse tó spolnúje, kar je bilo shé v' drugih zerkvénih sbòrih sapovédano.

Trétja zerkvéna sapóved sapové, se sder-shati o pétkih in sabótah mēf'nih jédí, druge sapovédane pôstne dni pa tudi vsih mlézhnih in jajzhnih jédí, zhe jih ne perpušti jésti splòh veljavna navada, kakorfhna je per naf in po némshkih deshêlah. — De se trétja zerkvéna sapóved popólnama spólne, si móra zhlòvek o sapovédanih pôstnih dnéh tudi kàj pertêrgati, kar se sgodi, zhe se taki dan le enkrat do sitiga najé.

D. Zhetèrta zerkvéna sapóved: Spovéj se svôjih gréhov postavljenimu spovedníku k' manjšhimu vsaj enkrat v' létu, in o veliko-nôzhnim zhasu prejmi svéto réshnje teló.

Zhetèrta zerkvéna sapóved sapové spóved vfako léto, in tudi svéto obhajilo o velikonôzhnim zhasu,

E. Péta zerkvéna sapóved: Ne obhajaj shenítve o prepovédanih zhasih

Péta zerkvéna sapóved *prepové*, od pèrve adventne nedélje do prasnika svétih tréh kraljev ali Kristufoviga rasglafhênja, in od pepelnizhne fréde do pèrve nedélje po velíki nôzhi shenitvo obhajatí.

IV. P o g l a v j e.

Od svétih sakramentov.

I. R a s d é l i k.

Od svétih sakramentov sploh.

Sakrament je vidno snamnje nevidne gnade, od Kristusa Gospóda k' nashimu posvezhevanju postavljeno. Švéti sakramenti naf posvezhújejo, kér nam eni navadno posvezhujózhe gnado in opravízhenje dodelé, eni pa tó gnado v' naf pomnóshijo (ali pogmérajo). Posvezhujózha gnada in opravízhenje se nam navadno dodelí po sakramentih *kèrsta* in *pokore*. Sakramenti imajo svôjo djanfko mózh od svôjiga sazhétníka Jésusa Kristufá.

Šédem sakramentov je v); imenújejo se:

1. svéti *kèrst*.

v) Tri lent. sbòr v. 7. féji, 1. kan. pravi: Zhe kdo pravi, de niso vsi sakramenti nóve savése od Jésusa Kristufa Gospóda nashiga postavljeni; ali de jih je vézh ali mánj kakor šédem, namrezh: kèrst, birma, sakrament altarja, pokóra, poslédnje ólje, masfnikovo posvezhevanje in sakon; ali zhe pravi, de eden ali drugi téh šédem sokramentov ni resnjzhno pravi sakrament, ta bódi od pravo vérnih odlózhen.

2. *svéta birma.*
3. *svéto réshnje teló.*
4. *svéta pokóra.*
5. *svéto póslédnje ólje.*
6. *svéto mashnikovó posvezhevanje.*
7. *svéti sakon.*

II. R a s d é l i k.

Od svétih sakramentov posébej.

§. 1. *Od sakramenta f. kèrsta.*

Svéti kèrst je pèrvi in nar potrebníshi sakrament, v' klérím je zhlôvek s' vodó in bôshjo besédo od poerbaniga gréha, in od vsih drugih storjénih gréhov, zhé jih je kàj pred kèrstam stóril, ozhíshen in v' Kristusu kakor nova stvar prerôjen in posvezhèn.

Svétímu kèrstu se pravi *pèrvi* sakrament, kér móra zhlôvek popréd kèrsthen biti, préden kak drugi sakrament prejéti samóre. Kèrst se imenúje *nar potrebníshi* sakrament, kér ne móre nihzhè, tudi nebèn otrók ne, bres kèrsta svelízhan biti w).

Sakrament svétiga kèrsta dodelí:

1. Odpushênje isvirniga ali poerbaniga gré-

w) Jésuf pravi: Refnizhno. refnizhno ti povém; ako kdo ni prerôjen is vóde in svétiga Duhá, ne móre priti v' bôshje kraljéstvo. Jan. 3, 5.

ha, in drugih pred kèrstam storjènih gréhov x), tudi vñih vézhnih in zhañnih shtrafeng.

2. Per njem sadobí nashha dushha gnado bôshjo, po ktéri smo opravízheni y), otrôzi bôshji in érbí vézhniga svelizhanja z).

3. Gredó tifti, ktéri s. kèrst prejmejo, v' zérkev bôshjo, in postanejo njéni udje a).

4. Dufhi se utifne neisbrisljivo snamnje; tórej se tudi svéti kèrst ne móre vézh ko enkrat veljávno in bres smèrtniga gréha prejéti b).

x) Bog naf ni réfhil savolj dél pravize : ki smo jih storili, temúzh savolj svôjiga ufmíljènja fkos kèrst prerojènja in fkos ponovljènje svétiga Duhá. Tit. 3. 5. — Kdor véruja in je kèrsthen, bo svelizhan; kdor pa ne véruje, bo pogubljen. Mark, 16, 16.

y) Vi pa ste v' iménu nashiga Gospóda Jésufa Kristufa, in v' Duhu nashiga Bogá omíti, posvezhéni in opravízheni. 1 Kor. 6, 11.

z) Bog naf je — fkos kèrst prerojènja — réfhil — de smo — fkos njegóvo gnado opravízheni, érbí po upanji vézhniga shivljènja. Tit. 3, 5. 7.

a) Mi vñi, Judje in ajdje, fushni in prósti smo bili fkos eniga Duhá k' enimu teléfu kèrstheni in s' enim Duham napojèni. 1 Kor. 12, 13.

b) Glej : Trident. sbôr, 8. féjo, 11. kanon od sakramentov splòh.

V' sili sme vsak kerstíti; s'zer imajo pa le shkóf je in fajmashtri pravizo kerstíti; s' njih perpuhênjem pa sméjo tudi drugi mashniki in djakoni kerstíti.

Kdor kershúje, móra:

1. Mifel iméti takó kerstíti, kakor je Jésuf Kristuf sapovédal. 2. Móra zhlovéka, ktériga kershuje, s' pravo vodó oblíti. 3. Móra med oblivanjem téle beséde isrêzhi: *Jest te kèrstim v' iménu Ozhéla, in Šina, in svétiga Duhá.*

Bôtri in bôtre so dolshní tiste, ki so jih per svétim kèrstu derskali, v' kershanski véri dôbro poduzhíti, kadar staršhev ni prizhujózhih ali pa kadar so saníkerni.

§. 2. *Od sakramenta svéte birme.*

Svéta birma je sakrament, v' ktérim je kèrsheni zhlovék s' svéto krismo in bôshjo besédo od svétiga Duhá v' gnadi potèrjen, de svôjo véro s'lanovitno spošná in tèrdi, in po nji shiví.

Birma tudi dodelí pomnoshenje (pogméranje) posvezhujózhe gnade c), in da poséбно

c) Bog nas je s' vami v' Kristufa potèrdil in masilil, on nas je tudi sapezhátel, in djal sašlavó Duhá v' nashe sèrza. 2 Kor. 1, 21. 22.

gnado, de kërshení zhlôvek véro štanovitno šposná in tèrdi; in po nji shiví. Vtisne tudi dušhi neisbrisljivo snamnje; tórej tudi zhlôvek ne móre vèzh ko enkrat bírman biti.

De kdo š. birmo vrédno prejme, móra biti v' štanu gnade bóshje; odrásheni morajo pa šhe vèrh téga v' véri, in pošébnó, kar ta sakrament tizhe, dôbro poduzhèni biti, in tudi s' molitvijo in s' drugimí dôbrimi déli se k' tému perpravljati. Tudi k' birmi se hòtri in hòtre vólíjo.

§. 3. *Od sakramenta presvétiga réšhnjiga teléša,*

Sakrament švétiga réšhnjiga teléša je nar švetéjšhi sakrament; je pravo teló in prava kri našhiga Gospóda Jésusa Kristusa pod podóbo kruha in vina d),

d) Kadar šo pa vezhèrjali, je vsél Jésuf krùh, in ga je pošvétíl in raslômil, in ga dal švôjim uzhenzam, in je rékel: Vsemíte in jéjte; tóje môje teló. In je vsél kélih, je sahvalil in jim dal rekozh: Pite is njega vši; sakaj to je môja kri nôve savése, ktéra bo sa njih veliko prelíta v' opdušhènje gréhov. Mat. 26, 26 — 28.

1. Pod *podóba kruha* je shivo teló Jésufa Kristusa prizhujózhe, tórej je tudi njegóva kri in njegóva dúsha prizhujózha. 2. Pod *podóba vina* ni le kri ampak tudi teló Jésufa Kristusa: pod vsako podóbo, tudi v' nar manjši drobtínizi ali kápljizi je zélí Kristus prizhujózha kakor Bog in zhlôvek. Is téga se vidi: 1. De móramo Jésufa Kristusa v' presvétim sakramentu altarja molíti. 2. De tísti, ktéri sakrament altarja tudi le pod eno podóbo, ali tudi le en kószhik svéte hóstje savshiye, zélíga Kristusa prejme, to je, ne le njegóvo teló, ampak tudi njegóvo kri. 3. De Kristus takó dólgo, dókler podóbe niso povshite, pod njimí smírej prizhujózha óstane.

Jésuf Kristus je sakrament altarja per sadnji vezhérji postavil, ko je s' svôjimi uzhenzi (jógri) velikonôzhno jagnje jédel:

1. V' spomin svôjiga terpljenja in svóje smèrti e).

2. De daje dúsham vérnih kristjanov shivesh sa vézhno shivljénje f).

e) To storíte k' môjimu spominu. Luk. 22, 19. Kolikorkrat bóte jédli ta kruh, in ta kélih píli, bóte smèrt Gospódovo osnаноvali, dokler ne pride. 1 Kor. 11, 26.

f) Refnizhno, refnízghno vam povém: Ako ne bóte jédli mesá Šinù zhlovékoviga, in píli njegóve kervi, ne bóte iméli shivljénja v' fèbi. Kdor jé môje mesó in píje môjo kri, ima vézhno shivljénje, in jest ga bom obudil poslédnji dan. Jan. 6, 54. 55.

Dolshní smo sakrament svétiga réshnjiga teléfa prejematí, kér ga je Jesuf Kristuf prejemati terdó sapovédal in ga sa tó póštavil, de nam v' njem daje shívesh sa vézhno shivljênje. Po zerkvéni sapóvedi smo dolshni pod smèrtnim gréham, sakrament altarja vsaj enkrat v' létu, in sizer o velikonôzhnim zhasu prejéti. Prejéti je tréba ta sakrament tudi v' smèrtni nevarnosti, kér je popótniza v' vézhno zvelizhanje; zérkev tudi shelí, de bi ga véрни vezhkrat v' létu prejéli, kér je duhóvna jéd in shívesh dufhe.

a. *Od perprave k' vrédnimu vshivanju téga sakramenta.*

Kdor hózhe sakrament svétiga réshnjiga teléfa vrédno prejéti, se móra k' tému práv in skèrbno perpraviti g).

Perprava ktéra je potrebna^{g)} k' vrédnimu savshivanju svétiga réshnjiga teléfa, je *dvójna*, ena sadéne *dufho*, ena pa *teló*.

Perprava, ktéra sadéne *dufho*, je *zhísto* *vesti* in *pobóshnost* (ali andoht) *serzá*.

Zhísto vést iméti fe pravi vsaj bres vsih smèrtnih gréhov biti, to je, biti v' stanu posvezhujózhe gnade bôshje.

Pobóshnost serzá obstoji v' tém:

g) Naj presódi zhlôvék sam sêbe, in takó naj jé od téga kruha, in pije od kéliha. 1 Kor. 11. 28.

1. De obudimò véro, upanje in ljubésen.
2. De mólimo presvéti sakrament altarja.
3. De se hvaléshno spómrimo smérti Jé-
susa Kristusa, ktérimu v' spomín je ta sakra-
ment postavljen, in nam sapovédano, de ga
vshivamo.

4. De se vádimo v' pohlévnosti in drugih
kerfhanških zhédnostih, posébnó pa v' ljubésni
do blishnjiga.

Presvéti sakrament altarja vrédno prejéti
móra zhlôvek, zhe ni nevarno bolán,

1. Od dvanajste ure pretezhêne nozhí tësh
bíti;

2. Móra spodóbno oblézhen priti, in s'
vso mogózho zhasťjó k' misi Gospódóvi persto-
piti.

b. *Od téga, kar je tréba storíti per savshi-
vanji presvétiga réshnjiga telésa.*

Kadar se pred obhajílam konfiteor, to je
ozhitna spóved móli, se móra she enkrat gré-
venga in shalost savolj svôjih gréhov obudíti.
Kadar masník ljudém svéto hóstjo pokashe, jo
móramo ponishno molíti, se na pèrši tèrkati
in rèzhi: *Gospód! nisim vréden, de grésh
pod môjo strého; ampak rèzi le besédo, in
osdravljena bo môja dusha.*

Per prejemánji svéte hóstje se ústa spodóbno
odpró, jêsik se na spodenj shnábel poloshí,
béli pèrt, zhe je perpravljen, se pred sé

vsame, in teděj se prejme in savshíje svéta hóštja, pa se ne smé ne svezhítí, ne dolgo v' uftih imétí.

c. *Od tèga, kar je po svétim obhajílu storili.*

Po svétim obhajílu se:

1. Jésufu Kristufu sahvalímo sa neskônzhno gnado, ktéro nam je skasal, de se je ponishal k' nam priti.

2. Ga v' ponishnosti molímo;

3. Še mu darovájmo;

4. Ga profímo, de naj s' svôjo gnado védno per naš oštane;

5. Véro, upanje in ljubésen obudímo, in vse storjêne dôbre sklêpe ponovímo;

6. Mu vsé svôje dushne in telésne teshave in potrebe potoshímo.

§. 4. *Od sakramenta svéte pokóre.*

Od tèga, kar je od tèga sakramenta tréba véditi, in od perprave ga vrédno prejéti.

Sakrament svéte pokóre je sakrament, v' ktérim v' tó postávljen maslnik na bôshjim méstu gréshniku *po kèrstu storjêne gréhe odpustí*, zhe se jih sgrévano in do zhistiga spové, in tudi resnizhno vóljo ima se pobóljšhati in pravo pokóro délati h).

h) Gospod Jésuf je vdihnil v' svôje uzhenze, ter jim je rékel: Prejmi tefvétiga Duhá, ktérim bôte gréhe odpústili, so jim odpúshêni, in ktérim jih bôte sadèrshali, so jim sadèrshani. Jan. 20, 22. 23.

Ta sakrament je všim potreben, ktéri so po s. kèrstu hudó greshíli i), V' tém sakramentu sadobimò: 1. Odpušhênje gréhov, 2. Odpušhênje vézhne shtrafenge, 3. gnado bôshjo, 4. mir vesti.

Pravo pokóro délati se pravi, se verníti k' Bógu, od ktériga se je gréshnik s' gréham odvèrnil k), svôje gréhe študiti, se jih resnizhno kesáti, se jih spovédati in sanje sadoštiti. K' sakramentu pokóre je téh pét rezhí potrebnih: 1. Isprashevanje vesti, 2. grévenga, 3. têrden sklèp (ali naprejvsetje), 4. spóved, 5. sadoštênje.

a. Od isprashevanja vesti.

Vést isprashevati se pravi pomisliti, kaj de smo greshíli od sadnje spóvedí, ali pa od tistiga zhafa, kar smo sazhélí gréh sposnavati. Per isprashevanji vesti se móra nar popréd svéti Duh na pómoz h poklízati, de naj naš ras-

- i) Zhe se pa svôjih gréhov ispovémo, je svést in pravízhen, nam našhe gréhe odpuštiti, in naš ozhístiti od vse krivize. 1. Jan. 1, 9. Ktérím bóte gréhe odpuštili, so jim odpušhêni, in ktérím jih bóte sadershali, so jim sadershani. Jan. 20, 23.
- k) Obernite se spét k' mêní, vi puntarski otrôzi, in osdravil vas bóm od vashiga odstópa. Glej, pridemo k' têbi; ti si namrezh našh Gospód in Bog. Jer. 2, 22. Sposnâj svôjo hudobíjo kér si greshíl soper Gospóda svôjiga Bogá. Jer. 2. 34.

svetlí, in nam da sposnati, kaj in v' zhém smo gresbili D;

po tém je tréba pomisliti:

Splòh,

Ali nismo gresbili s' mislimi, s' sheljami, s' besédami, ali pa zeló v' djanji. Sraven se móra tudi misliti na sóрто in shtevilo velíkih gréhov, in tudi na okólfhine, ktére gréh nekóliko vézhi storé, alí ga pa spremené.

Poséбно pa je tréba premisliti:

1. Ali se nismo pregresbili sóper desét bôshjih sapóved, ali pét zerkvénih sapóved.

2. Ali nismo krivi eniga ali vézh lastnih, ali pa tudi ptujih gréhov.

3. Bli nismo opustili déla usmilenja blishnjimu skasovati, ali drugá dôbre déla, ki smo jih bili storiti dolshní.

4. Ali smo dolshností svôjiga stanú spolnili, ali jih nismo spolnili.

Per isprashevanji gréshnih mísel je tréba pomisliti, ali smo iméli nad njimi radovóljno dopadajênje ali nè; in per sheljah, ali smo vanje dovolíli ali né, desiravno se djanje ni sgodílo. Per sprashevanji vestí se shtevíla hudih

gréhov spómniŋo, zhe pomišlīmo, ali ŋuo gréh vřak dan, téden ali méřiz řtorili, in kóli-kokrat na dan, v' tédnu, v' méřzu.

b. *Od grévenga.*

Grévenga je řtud nad gréham, ki je nar vézhi hudo, in snotranja řshaloř řavolj rasshá-leniga Bogá, řklénjenas' řesnizhnim řklêpam Bogá ne vézh rasshaliti. Grévenga móra biti 1. *notranja*, 2. *zhesnatorna*, 3. *zhes vse*, in 4. *řplôřhna*.

Grévenga je *notranja*, kadar ni le v' uřtih, ampak tudi v' řerzu, to je, zhe gréřhnik ne řézhe le řamó ř' řesedo, de ga gréva, ampak je tudi v' řerzu ginjen *m*). Grévenga je *zhesnatorna*, zhe gréřhnika gnada řvétiga Duhé, in zhesnatorni nagibi (urřhohi) k' grévengi obudé *n*). Sgòl natórna je, zhe gréřhnik řamó is naturnih nagibov (urřhohov) gréh obřshalúje in řtúdi, pořřtavim řató, kér je v' zhařno neřrézho, in řramôto ali řhkodo priřhel. Sgòl natórna grévenga ne řamóre odpuřřhênja per Bógu řadobiti. Grévenga je *zhes vse*, zhe gréřhnika bolj gréva, de je Bogá rasshalil ka-kor ko bi býl řvě na řvétu sgubil. Grévenga je

m) Bogú priřéten dar je potèrti duh; potèrtiga in pořřřhaniga řerzá ne bořh řavèrgel. Pf. 50, 20.

n) řshaloř, kτέρα je po Bógu, déla pokóro k' řřanovitniřu řvelizhanju. 2 Kor. 7, 10.

splôšna, zhe obfêšê vse grêhe bres vsiga isjémka.

Zhesnatórna grévenga je dvójna *popólnama* in *nepopólnama*.

Popólnama grévenga je zhesnatórna shalošt in zhesnaturen štud nad gréham, kër je grêšnik Bogá, nar vézhí dobróto, ki jo zhes vse ljubi, rasshalil; mémo téga móra pa grêšnik resnizhen sklêp storiti, Bogá ne vézh rasshaliti. Popólnama grévenga se takó obudí:

Moj Bog! vsi môji storjêni grêhi so mi is sêrza shal, kër sim têbe, svôjiga preljubesniviga Bogá, têbê vso svelôst in neskônzhno dobróto, ki te is zéliga sêrza ljubim, s' njimi rasshalil. Têrdno sklénem, s' tvôjo gnado svôje shivljênje pobóljshati, in vse, tudi smért raji preterpêti, kakor têbe svôjiga Bogá, têbe neskônzhno svetôst in dobróto she kdaj s' kakim gréham rasshaliti. Daj mi gnado spolniti ta moj sklêp! to te prósim po neskônzhnim saflushênji tvôjiga bôshjiga Sinú, nashiga Gospóda in Svelizharja Jêsusa Kristusa.

De popólnama grévengo obudimò, móramo 1. Bogá sa njegóvo gnado profíti; 2. Ši k' sêrzu gnati in premisliti, kdo de je tisti, ki smo ga rasshalili; 3. Še móramo v' obudovanjí grévengê vezhkrat vaditi. Zhlôvek je dolshán popólnama grévengo obudíti: 1. Kadar ima kak svéti sakrament prejéti, pa ni v' štanu gnade bôshje, in nima perlóshnosti se spovédati 2. Kólikorkrat je v' kaki smértní nevarnosti. Prav

koristno in dôbro je popólnama grévengo vsaki dan obudíti, posébnó pa prédén se spat gré. Odupushênje gréhov dodelí tištim, ktéri nimajo perlóshnosti se spovédati, pa imajo resnizhno vóljo, kakor hitro bo mogózhe, k' spóvedí iti.

Nepopólnama grévenga je zhesnatórna ghalost in štud nad gréham, ali sa tó, kér je sréh sam na sêbi ostúden, ali pa sa to; kér gréh sgubo nebél, in vézhno peklénfko shtra-fengo s' sêbój pernêse; sraven se mora têrdno skléniti, Bogá vézh ne rasshaliti. Gréshnik, ktéri nepopólnama grévengo obudí, móra po saflushênji Jésusa Kristusa odpushênje svôjih gréhov upati, in Bogá sazhétnika vse pravíze in svôjiga lastníga opravízhenja ljubiti sazhéti *Nepopólnama grévenga* se takó obudí:

Moj Bog! is zéliga sêrza mí je shal, de sim te rasshalil. Resnizhno štúdim in is sêrza sovrashim svôje gréhe, nékaj savolj njih gnu-fôbe, nékaj pa tudi, kér sim savolj njih nebésa sgubil in pèkel saflushil; in kakor réš gréh sovrashim in zhèrtim, takó réš ljubim od sdaj sa napréj pravízo, in têbe o moj Bog! ki si študê-nez in sazhétnik vse pravíze. Upam od tvôjiga ne-fkônzhniga nsmiljenja po saflushênji Jésusa Kristusa, svôjiga Svelízharja, dosézhi odpushênje svôjih storjénih gréhov, in têrdno sklénem s' tvôjo gnado v' prihódnje vézh ne greshiti.

c. *Od tērdniga sklêpa.*

Tērden sklêp je resnīzhna vólja svoje shivljênje pobóljshti in vèzh ne greshítí o). Kdor ima resnīzhno vóljo se pobóljshti, móra skleniti:

1. Še varovati vsih gréhov, in tudi blishnjih perlóshnost in nevarnost, ktére v' gréh napeljújejo.

2. Še vstaviti vsimu nágnjenju k' gréhu, in se poslushiti vsih perpomózhkov k' ohra-njenju gnade potrebnih.

3. Ptuje blagó poverniti, in tudi popraviti pohujshanje, ki se je s' gréham napravilo, in shkódo, ki se je blishnjimu na njegoví zhahti, na njegovim premoshênji, in kakó drugazhí sgodíla.

4. Vsim sovrashnikam in rasshalnikam is sērza odpustíti.

5. Vse dolshnósti svôjiga stanú na tanko spolnítí.

d. *Od spóvedi.*

Spoved je sgrévano sposnanje, v' ktérim se gréshnik pred mashnikam, ki jo v' to postavljén in pooblastén spovedovati, svôjih stor-

o) Kako bi mi, ko smo enkrat gréhu odmérli, še v njem shivéli? Rim. 6, 2.

p) Zhe se svôjih gréhov spovémo, Bog svést in pravizhen, nam gréhe odpustiti, in nas ozhistiti od vse krívize, 1 Jan. 1, 9.

jènih gréhov obtóshi, de bi od njega odvéso dobíl.

Špóved móra *popólna* biti.

Špóved je *popólna*, zhe se gréshník vñih svôjih sbe ne ispovedanih gréhov pred spovedníkam na tanko, odkritoferzhno in bres hinárfhine obtóshi, takó kakor se po skèrbnim isprafhevanji veští krívíga sposná.

Zhe gréshník vèlik gréh is strahú ali fra-moshljivoŝti per spóvedi samolzhi, njegova spóved nízh ne veljá, ampak tak gréshník ŝtorí nov in vèlik gréh, s' ktérim sakrament f. pokóre ofskruní. Gréshník, ktéri je per spóvedi vèlik gréh, ali s' premislikam, ali pa is pregrésh-ne saníkernoŝti samólzhal, ni le dolshán samol-zhaniga gréha se spovédati, temúzh se móra tudi obtoshiti:

1. Per kólikih spóvedih je ta gréh samólzhal.

2. Móra vse spóvedi, ktére je po samol-zhanim gréhu opravil, in se per njih velíkih gréhov obtóshil, popólnama ponovítí, hakor tudi tiŝto spóved, per ktéri je gréh samólzhal, zhe se je bil per tiŝti spóvedi sbe kakih drugih velíkih gréhov obtóshíl.

3. Še móra spovédati, ali je, in kolikor-krat v' takim pregréshnim ŝtanu presvéti sakrament altarja prejél, in zhe se je to tudi o velikonôzhnim zhasu sgodílo.

4. Móra povédati, zhe je v' tém pregréshnim ŝtanu tudi kake druge svéte sakramente prejél.

Per spóvedi se nam ni tréba framovati ali pa bati :

1. Kér se nismo framovali greshtiti pred Bógam, ktéri vse vidi, in kér se nismo bali od njéga vézhno pogubljeni biti.

2. Kér je bóljsi svéje gréhe skrivej spovedniku povédati, kakor pa v' gréhu nepokójno shivéti, nesrézhno umréti, in sódni dan savolj téga pred vsim svétam osramotèn biti.

3. Kér tudi spovedník sa svéje slabósti vé, in savolj téga s' gréshnikom lahko usmíljenje ima.

4. Kér je spovedník pod smèrtnim gréham in pod silno ójstrimi zhasnimi in vézhnimi shtrafengami molzhati dolshán.

Gréshnik naj :

1. per spóvedi vselej raslózghno, in kár je mogózhe, s' poshtenimi besédami govori.

2. Takó naj govori, de ga bo le spovedník flishal, ne pa tudi okóli stojézhi.

Malih gréhov se nismo dolshní spovédati; tóde prav dôbro in korístno in svétovati je, tudi téh se spovédati.

Préden se zhlôvek svôjih gréhov sazhnè spovedovati, poklékne, stori svéti krish, in rêzhe spovedniku: Prósím, duhóvni ôzhe! sa svéti shégen, de se svôjih gréhov prav in zhisto spovém. Po tém ko je prejél shégen od spovedníka, móli, zhe zhas in okélfhíne perpušté, ozhitno spóved ali konsiteor. Takó se móli:

Jest, ubógi gréšnik, se spovém Bogú vsigamogóžhnímu, Marii materi bôshji, vsim ljubim svetnikam in njim zhaštiljivímu masha-níku bôshjimu naméštníku, de sim po svôji sadnji spóvedi, ki sim jo opravil (tukaj se pové zhaš sadnje spóvedi) velikokrat in obilno grešil v' mislih, s' besédami in djanjem; posébnó se pa obtóšim, de sim i. t. d.

Tukej se sazhne gréšnik takó, kakor je bilo sgôrej rezhêno, in kakor se pred Bógam kriviga sposná, svôjih grékov spovedovati.

Spoved se sklène s' témi besédami: *Ti in vsi môji drugi gréhi, ki se jih spómnim in ne, ki sim jih ali sam stóril ali pa kriv bil de so jih drugi stóрили, so mi is s'érza shal, kér sim Bogá, njega samó svéto in preljubesnivo dobróto s njimi rasshalil. Tèrdno sklénem níz vèzh ne grešiti, in v' jih perlóshnost v' gréh se varovati. Prósim jih, duhóvni ôzhe, svelizhavne pokóre in svéte odvése.*

e. O d s a d o s t ê n j a.

Sadoštênje, ki je k' sakramentu svéte pokóre potrebno, so tiste déla, ki jih masha-níku gréšniku naloshi sa pokóro savolj spovédanih gréhov.

Desiravno je Kristuf sa gréhe sadošti storil, so vènder tudi gréšniki dojsni Bogú sadoštovati: 1. Kér mórajo tisti, ktéri hózhejo Kristufoviga sadoštênja deléshni biti, s' njim sadošto-

vati, in sami tóliko storiti, kólikor je mogózhe, de popravijo nezhaft, kí so jo Bogú storíli. 2. Kér Bog gréshnike, ktérím odpúští sadolshênje gréha in vézhno shtrasengo, she tudí dostikrat zhasno shtrasuje.

Sadoštênje je takó potreben dél per sakramentu pokóre, de bi bil szer sakrament pokóre nepopólnama, rasun ko bi bilo nemogózhe sadoštiti. Molíti, posítiti se, ubogajme dajati in druge pokorivne déla, ki so velíkósti in posébnosti gréhov permérjene, se gréshniku sa pokóro nakladajo.

Naloshêna pokóra se móra opraviti:

1. Š' ponishnim sêrzam.

2. Sveštó, kakor je bila naloshêna,

3. Bres odlashanja, bêrsih ko je mogózhe.

Odpústiki so tudi perpomozhki sa zhasne shtrasenge sadoštiti.

Perstavik od odpústika.

Odpústik je odpušhênje zhasnih shtraseng, ktére bi, po odpušhenim dolgu gréha, alí v' sidánjim shivljênji ali pa po smèrti (v' vizah) terpéti mógli. Katolshkí kristjani mórajo od odpústika vérovati:

1. De je prava zérkev od Jésusa Kristusa oblast prejéla odpústike delíti.

2. De je sa naš dôbro in korístno od zérkve deljêne odpústike sadobíti.

Odpústiki so *popólnama*, pa tudi taki, *ki niso popólnama*. Popólnama odpústik je odpušhênje vsih zhasnih shtraseng, ki jih je

gréšnik saflushil. Nepopólnama odpustík je pa tísti, po ktérim niso vsè zhasne shtrafenge odpushêne, ampak le nekóliko njih. Taki so odpustiki od shtirdefetih dní, od eniga ali vèzh lét.

Zérkev nam ne odvsame po odpustiku popólnama dolshnósti sa gréhe sadoštovati; ona hózhe le

1. v' naf duhá pokóre obuditi, in naf plazhati in obdaríti sa gorézhnost, s' ktéro spokórne déla oprávljamo.

2. Hózhe nafhi flabósti in nesmóshnosti na pómozh priti, ker nam vzhafi ní mogózhe Bogú takó sadoštíti, kakor smo dolshní.

De kdo odpustík sadobí, móra:

1. v' stanú gnade bôshje biti.

2. Móra sapovédane dôbre déla opraviti.

§. 5. *Od sakramenta svétiga poslédnjiga ólja.*

Poslédnje ólje je sakrament, v' ktérin bolník po masiljenji s' svétim óljam, in po sapovédani mashnikovi molitvi gnado bôshjo prejme sa osdravljenje dushe in vezhkrat tudi teléfa q).

q) Je kdo bolan med vami, naj póshlje po zerkvéne mashnike; oni naj mólijo nad njim, in naj ga pomashejo s' óljam v' iménu Gospóda; in vérina molitev bo bólnika osdravila, in Gospod bo dal, de mu bo bóljshi, in ako je v' gréhih, mu bôdo odpushèni. Jak. 5, 14 — 15.

Tému sakramentu se pravi poslédnje ólje, kér se med všimi svétimi masiljenji, kí jih je Gospod, naš svelízhar svòji zérkvi sapovédal, poslédnjizh delí. Poslédnje ólje dodelí:

1. Pomnoshenje posvezhujózhe gnade bóshje.

2. Odpušhénje malih, in tudi tistih smèrtnih gréhov, ktérih sê bolník alí is nedólshne posabljivostií, ali pa is nesmóshnosti ni spovédal.

3. Részhi od hudih nastópkov gréha in njénih ostankov.

4. Dodelí mózh hudizhovimu sapeljevanju in njegóvim skušhnjavam sóper stati.

5. Dodelí pomózsh sóper prevêlik strah in trepèt savolj smèrtí, kí se blisha, in savolj sòdbe, kí zhlovéka zhaka.

6. Dodelí tudi vezhkrat telésno sdravje, zhe je dushti k' svelizhanju.

Bolník naj se k' poslédnjemu ólju perpravi s' shívo véro in s' tèrdnim saupanjem v' Bogá in naj se popólnama v' bóshjo vóljo isrozhí; pred všim pa naj se ozhísti per svéti spóvedi, de bo v' stanu gnade bóshje, alí pa, zhe mu ni mogózhe se spovédati, naj obudí pravo grévengo in shalost zhes svòje gréhe.

Poslédnje ólje ni k' svelizhanju takó potrebnó, de bi nobêden bres vjega svelizhan ne mógel bití; vènder naj pa bolník ne opušha ga prejéti, in szer savolj velíko gnad, kí jih po njem prejme.

§. 6. *Od sakramenta mashnikoviga posvezhevanja.*

Sakrament mashnikoviga posvezhevanja splòh je sakrament, v' ktérim tisti, kí se

v' zerkvéno slushbo podajo, duhovno oblast in pa poséбно gnado prejmejo nektére zerkvéne opravila k' bôshji zhašti, in k' svelizhanju dusih prav in svetó opravljati r).

Sakrament maslnikoviga posvezhevanja poséбно je sakrament, v' ktérém se tistim, ki se maslniki posvezhújejo, oblast dodeli do praviga telésa Jésusa Kristusa, in do duhovniga telésa Jésusoviga, kar so véрни kristjani.

Maslnikove posvezhevanje dodeli tóle oblast:

1. De maslniki krùh in vino v' pravó teló in v' pravo krí nashíga Gospódá Jésusa Kristusa spreobèrniti, in nebéshkimu Ozhétú darovati samórejo.

2. De samórejo vérnim kristjanam gréhe odpustíti ali jim jih pa perdèrshati.

§. 7. Od sakramenta f. sakóna.

Sakrament f. sakóna je nerasvesljíva svésa s), s' kléro se neoshénjen kristjan in neomoshéna kristjana, môshki in shénska vsameta in sarozhità takó, kakor gré po postavi, de bi jima Bog po tém sakramentu gnado dal, de bi v' svôjim sakónskim stanu do smèrti pobóshno shivéla, in svôje otrôke po kershansko isredila. Apóstel Pavl imenúje

r) Opominjam te, dé obudish gnado bôshjo, ki je v' tébi po pokladanji môjih rók. 2 Tim, 1, 6.

s) Túrej nista vezh dva, ampak eno mesó. Kar je tedej Bog svésal, naj zhlôvek ne rasvéshe. Mat. 19, 6.

ta sakrament vèlik sakrament v' Kriftusu in v' zérkvi t), kër pomèni duhóvnó svéso Kriftusa s' njegóvo zérkvijo.

Sakónski štan je póštavljen:

1. De se zhlovéshki ród ohrani in mnóshi u)
2. De sakónska v' ljubésni sdrúshena eden drugimu pomagata v);
3. De je perpomózhik sóper neróдно pósheljênje mesá w).

Sakónski štan je splòh potreben, de se zhlovéshki ród ohrani in mnóshí, ni pa potreben sa vsakiga zhsovéka posébej: sakaj nesa-kónski štan je sa vsakiga posébej bolj popól-nama x).

Sakrament sakóna dodolí rasun pomnóshenja posvezhujózhe gnade, té posébine gnade:

1. De sakónska (mósh in shèna) pobóshno (brumno) do smèrti skupej shività.
2. De svôje otrôke v' štrahu bôshjim ís-redità.

Zérkev hózhe od môshkiga in od shénske, ki v' sakónski štan štópita:

t) To je vèlik sakrament, rêzhem pa, v' Kriftusu in v' zérkvi. Ef. 5, 32.

u) In Bog jih je shégнал in rékel: Ràšita in mno-shíta se, in napolníta sèmljo. 1 Mojs. 1, 28.

v) In Gospód Bog je rékel: Ni dôbro, de je zhlô-vek sam; naredimo mu pomozhnízo njemu enako. 1 Mojs. 2, 28.

w) Savolj nezhistosti iméj vsak mósh svôjo shèno, in vsaka shèna svôjjiga moshá. 1 Kor. 7, 2.

x) Rêzhem pa neomoshenim in vdóvam; Dôbro je sanje, zhe takó ostanejo, kakor jést. 1 Kor. 7, 8.

1. De ni nobêniga sadêrshka med njîma.

2. De stópita v' ta stan is takiga naména, is ktériga je postavljen.

3. De tudi v' strahu bôshjim in s' zhislo veshjó v' ta stan stópita y), in de satórej popréd k' spóvedi in k' svétimu obhajilu gresta.

Tista, ki hózheta v' sakónski stan stopíti, mórata, po trójnîm oklízu, pred dvéma pri-zhama, in pred njunim lastnim fajmoshtram eden drugimu sakónsko svestôbo obljubítí, in se dati sarozhiti in poshégnati.

Dolshnósti sakónskih eden do drugiga so:

1. De v' miru in po kershansko vkupej shività.

2. De mósh svôjo shêno, kakor svôje lastno truplo, ljubi, redí in váruje z); in de je shêna v' vsîh perpushênih rezhéh móshu pokórna a).

3. De eden drugiga v' teshavah ne sapu-stità, temuzh svestô do smèrti skupej ostaneta b).

y) Otrôzi smo svetnikov, in se ne móremo sdrusheváti, kakor ajdje, ki Bogà ne posnajo. Tob. 8, 5.

z) Vi, moshjé, ljubite svôje shené, kakor je Kri-stuf zérkev ljubil, in sam sébe sanjo dal, de jo je posvétîl. Efesh. 5, 25. — Moshjé ljubite svôje shené in ne bodite jim grenki. Kol. 3, 19.

a) Shené naj bôdo svôjim moshém podlôshne, kakor Gospodu. Efesh. 5, 22.

b) Satórej bo sapustil zhlôvek svôjiga ozhéta in svôjo mater, in se bo dêrshal svôje shéne in bota dva eno telô. 1 Mojs. 2, 34.

Dolžnosti sakonskih do otrôk so, de jün kerfhanfko isredé, in ne le sa njih zhasno, ampak tudi sa njih vézhno frézhno skerbé c).

V. P o g l a v j e.

Od kerfhanfke pravíze.

Kerfhanfka pravíza je, hudiga se varovati in dóbro délati.

Pèrvi dél kerfhanfke pravíze: Várovaj je húdiga.

Pèrvi dél kerfhanfke pravíze hózhe, de se hudiga várovajmo. Pravo in édino hudo ali pravi in édini slég je gréh. Gréh splòh je radovóljno prelomljênje bôshje postave d).

Gréh je dvójin: 1. poerbani gréh, 2. djanski gréh.

Poerbani ali isvirni gréh je tisti gréh, ki ga je stóril Adam v' paradíshi (v' raji), in mi v' Adamu, in ktériga smo od njega poerbali.

c) Vi ozhétje, isredíte svôje otróke v' nauku in strahu Gospódovim. Ef. 6, 4.

d) Vřaki, ktéri greslí, déla krivizo; sakaj gréh je kriviza. 1 Jan. 3, 4.

Djanski gréh je prelomljênje bôshje postave, ki ga gréshnik sam radovóljno storí,

Djanski ali osébní gréh se storí *s' mislimi e)*, *s' besédami f)*, *s' djanjem g)*, ali pa *s' opushênjem* téga, kar je kdo storíti dolshán *h)*. Raslózhih med djanskimi gréhi je ta: nektéri so *velíki*, ali *smèrtni gréhi*, nektéri pa *mali* ali *odpuštljivi* gréhi.

Smèrtni gréh je velíko (hudo) prelomljênje bôshje postave. *Smèrtni gréh* odvsame dušhi duhóvno shivljênje, to je, posvezhujózho gnado bôshjo; zhlovéka storí sovrashnika bôshjiga in vézhne smèrti vrédniga.

Odpuštljivi gréh se pravi majhnimu prelomljênju bôshje postave.

Djanski gréhi so mnógi in se rasdelé:

e) Is sërza pridejo hude misli. Mat. 15, 19. Nápszine misli odvèrnejo od Bogá. Modr. 1, 3.

f) Jest vam pa povém, de bódo ljudjé od vsake nepotrébne beséde, ki so jo govóрили, sódni dan odgóvor dajati mógli. Mat. 12, 36.

g) Vsi móramo rasodéti biti pred sódnim stôlam Kristusovim, de sléhern prejme po tém, kakor je v' svôjim lastnim telésu ali dôbro ali hudo stóril. 2 Kor. 5, 10.

h) Kdor dôbro vé, pa ne storí, mu je gréh. Jak. 4, 17.

1. V' sêdem poglavitnih grehov. 2. V' shêst grêhov v' svétiga Duhá. 3. V' shtiri v' nebó vpíjôzhe grêhe. 4. V' devét ptujih grêhov.

Šedméri poglavitni grêhi so tí:

1. Napùh i). 2. Lákomnost k). 3. Nezhi-
stost l). 4. Nevošhljivost m). 5. Poshréshnost
n). 6. Jésa o). 7. Lenôba p).

Šhestéri grêhi v' svétiga Duhá so:

1. Predèrsno v' bôshjo milost greshti-

i) Napùh je sazhétik vsih grêhov; kôgar posêde bo s' preklétjem napólnjen, in na sadnje ga bo podèrl. Širah. 10, 15.

k) Lákomnost je korenina vsiga hudiga. 1 Tim 6, 10.

l) Kurbirje in présheshhnike bo Bog sódil. Hebr. 13, 4. — Ne dajte se sapeljáti; sakaj bôsbjiga kraljéstva ne bôdo posédli ne kurbirji ne présheshhniki. 1 Kor. 6, 9. 10.

m) Deníte tedej od sêbe vso hudobijo, vso goljfiyo, hinávshino, nevošhljivost in obrékovanje. 1 Pet. 2, 1.

n) Ne upijanite se s' vinam, v' ktérim je nezhištoft, temúzh bodite napólnjeni s' svétim Duham. Efesh. 5, 18. — Poshtêno shivímo, kakor per béli dnévu, ne v' shèrtji in pijánzhevanji, ne v' nezhištofti in loternii, ne v' krégu in nevošhljivosti. Rim 13, 13.

o) Povém vam, de je fléhern, ktéri se nad svôjim bratom rasjesí, sôdbe kriv. Mat. 5, 22. Vsa grenkôba, jésa, nejevólja, vpitje in preklinovanje s' vso hudobijo vrèd bôdi satèrto med vami. Ef. 4, 31.

p) Posnam tvôje déla, de nisi ne mèrsel, ne gorák; kér si pa mlazhen, te bom pljunil is svôjih ust. Skriv. ras. 3, 15. 16.

ti q). 2. Nad bôshjo milostjo obupati (szagati r). 3. Šposnani kershanski resnizi se vstavljati. s) 4. Švôjimu blishnjimu savolj bôshje gnade nevošhljiv biti t). 5. Do lepiga opomi-

q) Ne rêzi: grefhíl fim, in kaj se mi je shaliga sgodílo? Sakaj narvikfhí je poterpeshljiv povrazhnik. Ne bódi savolj švôjih odpušhênih grêhov bres štrahú, in ne nákládaj grêha na grêh. Tudi ne rêzi: milost Gospódova je velika, in veliko shtevilo môjih grêhov mi bo milostivo odpuštil; sakaj njegóva jésa je nagla, kakor njegóva milost, in njegóva jésa gléda na grêfhnika. Šírah. 5, 4—7.

r) Judesh je rékel: Grefhil fim, kér fim isdal nedólshno kri! Oni pa só rêkli: Kaj nam mar? ti gléj! In je vèrgel od fébe frebernike v' tempeljnu, in se je vèrnil, je shel in se obéfil s' vervjó. Mat. 27, 4. 5.

s) Vi terdovratni in neobrésani na šèrzi in na ušhéfi! Vi se vselej vštávljate švétimu Dúhu, kakor vašhi ozhétje, takó tudi vi. Djan. 7, 53.

Šavl, ki se mu tudi Pavl pravi, je bil napólnjen s' švétim Duham, in je ojštro vanj poglédal in rékel: Ti hudízhev otrôk! ki si póln vse svi-jázhe in hudobije; ti šovrashnik vse pravize! ali ne bošh néhal Gospódovih pótov podkopovati? Djan. 13, 9. 10.

t) Pergodilo se je zhes nékaj zhafa, de je Kajn od šadú sêmlje Gospódu dar pernêfel. In tudi Abel je darováł od pervénzov švôje zhéde in od njih mastnine. In Gospod je poglédal Abelná in njegov dar; Kajna pa in njegóviga darú ni poglédal. Tórej se je Kajn filno jesil, in njegov obrás mu je upadel. 1 Mojs. 4, 3—5.

*njevanja o tèrpnjeno serze iméti w). 6. V' ne-
spokórnosti terdovratno ofstati v).*

Ti gréhi se teshko odpusté, ali pa zelóne,
ne v' tém, ne v' prihódnim shivljenji w).

Zhvetéri v' nebó vpiójzhi gréhi so:

1. *Radovóljni ubój x).* 2. *Mutafti ali
šodonski gréh y).* 3. *Satiranje ubóshzov,
vdóv in sirót z).* 4. *Delavzam in najemnikam
sa slúshik sadershevati ali utergovati a).*

u) Faraónovo serzé je bilo otèrpnjeno, in jih ni
poslufhal, kakor je bil Gospod sapovédal. 2 Mojs.
7, 13. — Ko bóte flifhali njegóv glaf, ne oter-
dite svôjih serz. Heb. 3, 7. 8.

v) On pa, ki vse vidi, Gospód in Bog Israelov
ga je udaril s' skrivno in neosdravljívo bolésnijo
in vènder ní odstópil od svôje hudobije. 2. Mak
9, 5. 6.

w) Povém vam: Vlak gréh in preklinjevanje bo
zhlovéku odpushéno; preklinjevanje pa soper
svétiga Duhá ne bo ne v' tém, ne v' prihódnim
shivljenji odpushéno. Mat. 12, 31.

x) Gospód je rékel Kajnu: Kaj si stóril? Glaf kervi
tvôjiga brata vpije s' sémle k' mēni. 1 Mojs. 4, 10.

y) Tórej je rékel Gospód: Hudobija Sodomljanov
in Gomórzov je tako velika, de k' mēni sa mashe-
vanje vpije. 1 Mojs. 18, 20.

z) Ali ne tekó folsé vdóve po lizih, in ali ni njéno
vpite soper téga, ktéri ji jih oshéma? Is liz gredo
do nebés na kvifhko, in Gospod, ki se da sproliti,
ne bo imel dopadajenja nad tém. Sírach. 35, 18, 19.

a) Glejte plazhilo od vas utèrgano delavzam, ktéri
so vashe pólje poshéli, vpije, in njih vpite je
prihlo do uf héf Góspoda vojskinih trum, Jak. 5, 4.

Devetéri ptuji gréhi so 1. V' gréh své-
tovati b). 2. Greshiti velévati c). 3. V' drugih
gréh pervoliti d). 4. Druge v' gréh napelje-
váti e). 5. Drugih gréh hvaliti f). 6. K' grehu

- b) Eden pa smed njih, Kajfesh po iménu, ker je bil tisto léto véliki duhóven, jim je rekel; Nizh ne veste, in ne pomislite, de je bóljshi sa vas, zhe en zhlôvek sa ljudstvo umèrje, de vse ljudstvo ne pogíne. Jan. 11, 49. 50.
- c) David je list pisal do Joaba, in ga je poslal po Urii; pisal je pa v' listu: Postavi Urija v' bóji tjè, kjér je nar hujshi, in ga popústi, de bo pobit in de umèrje, 2 Kral. 11, 14. 15.
- d) Desiravno so bôshjo pravizo sposnali, vènder niso uméli, de tisti, ktéri kaj takiga, to je hudo storé so smèrti krivi; kaj? ne le tisti, kí to storé, ampak tudi tisti, ktéri take dèla potérdijo. Rim. 1, 32, — Savl je v' njegóvo (Shtéfanovo) smèrt pervôlil. Apost. dj. 7, 59.
- e) Shèna je vséla fadú in je jédla; tudi svôjimu móshu ga je dala in tudi je jédel, 1 Mojs. 3, 6. — Njegova shèna mu je rklèa (Jóbu): Ali si she takó pripróft? Bogá hvali in umri. Job. 2, 9. — Jero-boamu je na misel prishlo dva slata teléta narediti, in tedej je rékel Israelzam: V' prihódnje ne hodíte vèzh gôri v' Jerusalem. Lej to so tvôji Bogóvi, o Israel! ki so te is Egipta ispeljali. 3 Kral. 12, 28.
- f) Gorjé vam, ktéri hudimu dôbro, in dóbrimu hudo pravite; ktéri tmò luzh, in luzh tmò délate. Jesa, 5, 20. — To rèzhe Gospod Bog: Gorjé jim, ktéri pirnizo pod komólze in podglavnize mladim in starim pod glavo dévajo, de dúshe lové, Ezech. 13, 18.

molzhati g). 7. Gréh preglédati h). 8. Gréha se vdelëshiti i). 9. Greh sagovarjati k).

Drugi dél keršhanske pravize:

Štóri dóbro.

g) Glej sgódbo od Pilatusha. Mat. 27.

h) In njegóv ôzhe ga ni nikóli savojj téga fhtrafal in mu rékel: Sakaj fi to štóríl? 3 Kral. 4, 6. — Njegóve mlajshi bom fhtrafal in pokonzhál savolj gréha, kér je védil (Héli), de njegóva finóva pohujshljivo ravnata, in jih ni fhtrafal. 4 Kral. 3, 13.

i) Kralj Baltasar je napravil svôjim vikshim poglavarjem ktérih je bilo tavshent, veliko obédo, in vsak je pil po svôji štarosti. Ko se je bil upijanil, je sapovédal pernêsti slate in fréberne posóde, ktére je bil Nabuhodonosor, njegóv ôzhe, is Jerusalemskiga tempeljna perpeljal, de šo kralj njegóvi vikshi in njegove shené is njih pili, Dan. 5, 1. 2.

k) Kdor hudôbniga opravizhúje, in pravizhniga obfódi, šta obá gnusôba pred Bógam. Prip. 17, 15.

Dóbro je, kar je po bôshji postavi. Po bôshji postavi so *zhédnosti* (ali krepósti) in *dôbre déla* Zhédnosti, ktére naj zhlôvek skasúje in spólnúje, so mnóge (vezh fort); so *bôshje* in *djanske* zhédnosti.

Bôshje zhédnosti so tísté, ki jih imamo na ravnošt do Bogá.

Té tri bôshje zhédnosti so: *véra*, *upanje* in *ljubésen* 1). Zhlôvek je pod smèrtnim gréham dolshán se váditi v' tréh bôshjih zhédnostih: 1. kakor hitro, ko k' pameti pride; 2. vezhkrat v' svôjim shivljênji; 3. Ob zhasu hude skushnjave sóper té zhédnosti; 4. v' smèrtni nevarnosti in na smèrtni póstelji.

Véra se takó obudí:

Vérujem v' têbe, pravi trojedini Bog, Ozhe, Sin in svéti Duh! ktéri si vse stvaril, ktéri vse ohranish in vishash, ktéri dóbro polónash in hudo shtrafash. Vérujem, de se je Sin bôshji vzhlovézhil, de nas je s' svôjo smértjo na krishi odréshil, in de nas svéti Duh s' svôjo gnado posvezhuje. Vérujem in tèrdim vse, kar si ti o Bog! rasodèl, kar je Jèsus Kristus uzhil, kar so aposteljni pridigvali, in kar nam svéta Rimška katolshká zérkev sapovedúje vérovati. Vse to vérujem, kér si ti, o Bog! vézhna in neskônzhna refniza in modróst, ki ne móresh ne goljfat, ne goljfan biti. O Bog! stóri možnéjshi môjo véro.

1) Sdej pa ostanejo tri: *Véra*, *upanje* in *ljubésen*; ljubésen pa je nar vézhi mednjimi. 1. Kor. 13. 13.

Upanje se takó obudi:

Upam in sé sanêsem na tvôjo neskônzhno dobrôto in milost, o Bog! de mi bošh po neskônzhnim saflushênji svôjiga edinoro jeniga Sina Jêsusa Kristusa v' tém shivljênji sposnanje, pravo obshalovanje in odpushênje môjih grêhov, po smèrti pa vézhno svelizhanje dal, in dodélil tebe od oblizhja do oblizhja glédati, ljubiti in bres kônza vshivati. Upam tudi od tébe potreêne pomôzhi vse to dosézhi. Upam to od tébe, kër si ti to obljudil, kateri si vsigamogózhen, svest, neskônzhno dobrótljiv in usmiljen. O Bog! potèrdi môje upanje.

Ljubésen se takó obudi:

O moj Bog! ljubim te is vsiga svôjiga sërza, zhes vse, kër si nar vézhi dobrôta, neskônzhnopopólnama in vse ljubésni vréden; ljubim te tudi sató, kër si do mene in do vsih stvarí neskônzhno dobrótljiv. Vôshim si is zéliga sërza, de bi te ravno takó ljubil, kakor so te tvôji nar svestéjsi slushabniki ljubili, in te she ljubijo. S' njih ljubésnijo sklénem svôjo nepopólnama ljubésen; povikshaj jo v' meni, o dobrótljivi Gospód! bolj in bolj. Kër te tedej resnizhno in is sërza ljubiti shelim, in si to tèrdno persadénem; mi je is sërza shal, de sim tébe svôjo neskônzhno dobrôto, ktéro zhes vse ljubim, tébe, svôjiga stvarnika, odreshenika in posvezhvavza rasferdil.

Shal mi je, de sim greshil, de sim tébe, svôjiga vsigamogózhniga Gospóda, svôjiga

narbóljshiga Ozhéta rasshalil. Têrdno sklénem vse grêhe in vsé hude perlóshnosti sapustiti, storjêne grêhe zhesdalje bój obshalovati, in nikdar vèzh sóper tvôjo svêto vóljo ravnati. Vsêmi me spét sa svôjiga otrôka, in dodéli mi gnado ta svoj sklêp dopolniti. Prosim te po neskônzhnim saflushênji tvôjiga bôshjiga šina, nashiga Gospóda in svelizharja, Jesusa Kristusa.

Djanske zhédnosti so tiste, po ktérik se djanje in sadershanje kristjanovo takó ravná, de je Bogú vsfhézh in prijetno.

Med djanskimi zhédnostmi, ki jih móra kristjan iméti in se v' njih vaditi, so *shtiri* poglavitne zhédnosti: 1. *Modróst*. 2. *Smérnost*. 3. *Pravizhnost*. 4. *Šerzhnost* (ali mozhnodushnost).

Ponishnost je napuhu naspróti m). *Dobrótljivost* je lakomnosti naspróti n). *Zhistost* je nezhistosti naspróti v). *Ljubésen* je nevoshljivosti naspróti p). *Smérnost* je poshréshnosti naspróti q). *Poterpeshljivost* je jési nas-

m) Bog se vstavlja napuhnjenim, ponishnim, pa da svôjo gnado. 1 Pet. 5, 5.

n) Dajte, in se vam bo dalo. Luk, 6, 38. —

o) To so tisti, ki se s' shenami niso omadeshvali. Skriv. ras. 14, 4.

p) Šad Duhá pa je: ljubésen, vesêlje, mir, poterpeshljivost, prijasnost, dobrotljivost, persanesjljivost, krotkost i. t. d. Gal. 5, 22 23. — Glej Jonatov isglêd próti Davidu. 1 Kral. 17, in 23.

q) Zhujmo in tréśni bodimo. 1 Tefal. 5, 6. — Glej isglêd tréh mladénzhev, ktéri so sanizhevali kraljêve jedi, in so bili s' fozhivjem iu seljenavo dovóljni. Dan. 1.

próti r). *Gorézhnost* do dóbriga je *lenôbi* našpróti s).

H' kerfhanfski pravizi grédo she *dolsností*, *ki jih je Jésus Krístus poséбно perporózhil*. Dolshnósti, ki jih je Jésus Krístus poséбно perporózhil, so téle:

1. *Nar préj bôshjiga kraljéstva in nje-góve pravize ískati t)*. 2. *Šam sêbe satajeva-ti u)*. 3. *Švoj krish nosíti v)*. 4. *Sa Krístu-šam hoditi w)*. 5. *Krôtek in ponishen biti x)*. 6. *Šovrashnike ljubiti*; jim dôbro štoríti, ktéri naš šovrashijo; molíti sanje, ktéri naš shalijo in preganjajo y).

r) Šad Duhá je poterpeshljivost in krotkost. Gal. 5, 22. Glej isgled Davida do Simeja. 2 kral. 16.

s) Bodite gorézhni v' Duhu. Rim. 12, 11.

t) Íshite nar préj bôshjiga kraljéstva io nje-góve pravize. Mat. 6. 33.

u) Kdór hozhe moj uzhénz biti, satàji šam sêbe,

v) nôfi švoj krish.

w) in hôdi sa menój.

x) Vsemite moj jarm na se, in se uzhite od mene, kér šim kroták in is šerza ponishen. Mat. 11, 29.

y) Ljubite švôje šovrashnike, štorite jim dôbro, ktéri vaš šovrashijo, molite sanje, ki vaš prega-njajo in obrekujejo, de bóte otrôzi švôjiga Ozhéta, ki je v' nebésih, ktéri da sónzu sijati nad dóbrimi in hudimi in priti deshju zhes pravizhne in kri-vizhne. Mat. 5, 44. 45.

H' kerfhanfski pravizi gré tudi tistih *ósem prav lepih zkednost*, ki jih je Kristuf Gospód na gôri uzhíl z), in savolj ktéríh je ljudém blagor rékel. Téle so:

1. Blagor *ubógim v' duhu*; kér njih je nebéshko kraljéstvo. 2. Blagor *krôtkim*; kér sêmljo bôdo posédli. 3. Blagor *shaloftnim*; kér potrófhtani bôdo. 4. Blagor jim, ktéri so *pravize lazheni in shejni*; kér nasiteni bôdo. 5. Blagor *usmiljenim*; kér usmiljenje bôdo doségli. 6. Blagor jim, ktéri so *zkistiga serza*; kér Bogá bôdo glédali. 7. Blagor *mirnim*; kér otrôzi bôshji bôdo imenovani. 8. Blagor jim, ktéri *savolj pravize preganjanje terpé, ker njih je nebesshko kraljéstvo*.

Dôbre déla kristjana so take déla, ktére so *Bogú dopadljive*, in kristjanu, ki jih opravlja, *saflushne*.

Nar imenitnisfi *dôbre déla* so: 1. *Molíti a)*. 2. *Postíti se b)*. 3. *Ubógajme dajati c)*.

z) Mak. 5, 1. 11.

a) Povédal jim je tudi priliko, de se móra védno moliti, in ne prenéhati. Luk. 17, 1. Neprenéhama molíte, 1. Tef. 5, 17.

b) Tórej govori Gospód: Preobernite se k' méni is zéliga svójiga serza s' póstíam, jókam in sdiho-vanjem. Joel. 2, 12. — Ti pa, kadar se postísh, si pomashi glavo, in umi obràs, de ne bôdo ljudjé vidili, de se póstísh, ampak tvoj Ozhe, ktéri je na fkrivnim; in tvoj Ozhe, ktéri vidi na fkrivnim ti bo povèrnil. Mat. 6, 17. 18.

c) Kadar ubógajme dajesh, naj ne vé tvôja leviza, kar tvôja defniza stori; de bo tvôja miloshna (al-moshna) na fkrivnim, in tvoj Ozhe, ktéri na fkrivnim vidi, ti bo povèrnil. Mat. 6, 3. 4.

Teléfnih dél usmiljenja je téh sédem d):

1. *Lazhne nasititi.* 2. *Shéjne napojiti.*
3. *Popótniké sprejémati.* 4. *Nage oblézhi.*
5. *Bolnike obiskati.* 6. *Jetnike refhíti.* 7. *Merlizhe pokopávati.*

Duhóvnih dél usmiljenja je téh sédem:

1. *Gréshnike svaríti e).* 2. *Nevédne uzhi-ti f).* 3. *Jim prav svétovati*, ktéri dvómijo ali zvibljajo g).
4. *Shalofstne tolashiti h).* 5. *Krivizo voljno terpéti i).* 6. *Jim is sërza od-*

d) Lazhen fim bil, in šte mi dali jésti; shéjin fim bil, in šte mi dali piti; popotnik fim bil in šte sprejéli; nag fim bil, in šte me oblékli; bolán fim bil in šte me obiskali; v' jézhi fim bil, in šte k' meni prifhli. — Refnizhno vam povém, vse, kar šte enimu smed téh môjih nar manjših bratov storili, šte meni storili. Mat. 25, 35 — 70.

e) Ako je pak tvoj brat sóper té greshíl, pôjdi in ga posvari med tebój in med njim samim. Ako te poslušha, si perdóbil svôjiga brata. Ako te pak ne poslušha, vsêmi sebój šte eniga ali dva, de bo vsa rézh s' dvéma ali trémi prizhamí poterjena. Ako pa tudi téh ne poslušha, povéj zérkvi. Ako pa tudi zérkve ne poslušha, naj ti bo kakor nevérnik in ozhiten greshnik. Mat. 18, 15 — 17.

f) Kdor ima usmiljenje, uzhi in poduzhuje, kakor pastir svôje zhéde. Širah. 18, 1.

g) Zhe imash um, odgovôri svôjimu blishnjimu. Šir. 5, 14.

h) Ne opushaj jokajózhih tolashiti in bódi v' družini shalofstnih. Širah. 7, 38. — Ne spómni se krivize storjéne od tvôjiga blishnjiga, in nikógar ne sháli. Širach. 10, 6.

i) Zhe dôbro délate in poterpeshljivo terpitè, to je Bogu prijetno. 1 Pet. 2, 20

pustiti, ktéri naš shaliyo. 7. Sa shive in mèrtve Bogá profiti k).

Trije evangelski svéti so ti:

1. Radovóljno ubóshstvo l). 2. Védno devíshstvo m). 3. Védna pokórshina pod duhóvnim poglavarjem n).

P e r f t a v i k.

Od shtirih poslédnjih rezhi.

Shtiri poslédnje rezhi so: smèrt, sòdba pekél, in nebésa. Šmert je lozhitev dushe od telésa.

k) Odpustíte, in se vam bo odpústilo. Luk. 6, 37. Zhe odpustité ljudém njih gréhe, bo tudi vašh nebésfki ózhe vam odpústil vašhe hudobíje; ako pa ljudém ne odpustíte, vam tudi nebésfki Ózhe vašhíh gréhov ne bo odpústil. Mat. 6, 14. 15. — Ózhe! odpustí jim, kér ne vedó, kaj délajo. Luk. 23, 34.

l) Molíte eden sa drugiga, de bóte svelizhani. Jak. 5, 16.

m) Jésuf mu je rékel: Ako hózhefh popólnama biti, pojdi, in prodáj, kar imash, in dàj ubógim; takó bofh imel saklad (fhaz) v' nebésfih; tédej pridi in hòdi sa menoj. Mat. 19, 21.

n) Šo fskopljenzi, ki so bili is materniga telésa takó rojèni; so fskopljenzi, ki so bili od ljudi pokashèni, in so fskopljenzi, ki so se fami fskopíli savolj nebésfhkiga kraljéstva. Kdor sámóre uméti, naj umé. Mat. 19, 12.

Vsi ljudje morajo umreti o). De morajo vsi ljudje umreti, pride od gréha, ki ga je Adam v' paradishi stóril. Ko bi Adam ne bil gresnil, bi bili tudi po telésu neumerjózhi ostali. Smèrt je shtrafenga gréha p).

Od sôdbe je tréba véditi, de bo Jésus dúsho vsakiga zhlovéka prezej po smèrti posébej q), kônez svetá pa vse ljudi skupej s' dúsho in s' telesam sôdil r). Dúsha je per posébní sôdbi ali v' vize, alí pa v' pekel obsójena, alí pa v' nebésa vséta. Vize so tisti kráj, kjer dúsho zhasne shtrafenge sa gréhe terpé, sa ktére v' shivljênji niso sados tile. Dúsho tistih so obsójene v' vize, ktéri so sizer v' gnadi bôshji umèrli, pa niso savolj v' shivljênji storjenih gréhov bôshji pravizi sados tili. Pèkel je tisti kráj, kjer so po-

o) Kdor hózhe mene posnémati, naj satají sam sêbe, naj nósi svoj krish, in naj hódi sa menój. Mat. 16, 24.

p) Zlovéku je odlózheno enkrat umreti, po tém pa sôjenimu biti. Hebr. 9, 27.

q) Po enim zhlovéku je prishel gréh na svét, in po gréhu smèrt, in takó je prishla smèrt v' vse ljudi po njem, v' ktérím so vsi gresnili. Rim. 5, 11. — Saflushik gréha je smèrt. Rim. 6, 23.

r) Zhlovéku je odlózheno enkrat umreti, po tém pa sojenimu biti. Hebr. 9 27.

s) Vsi móramo rasodéti biti pred sôdnim stôlam Kristufovím, de fléhern prejme po tém, kakor je storil v' svôjim lasnim telésu ali dôbro ali hudo. 2. Kor. 5, 10.

gubljenji vékomaj martrani. Tisti pride v' pèkel, ktéri v' smèrtnim gréhu umèrje.

Nebéša so frézhno prebivalšhe svetníhov, kjér se Bog svôjim svéstim flushabnikam od oblizhja do oblizhja rasodéva in je on sam njih filno veliko plazhilo. Tisti pride v' nebéša, ktéri je v' gnadi bôshji umèrl t) in tisti, ktéri je sa štorjène grehe ali v' tém alí v' unim shivljênji sadoštil.

t) Kdor pa do kônza doštoji, bo svelízhan. Mat. 40, 22.

